

LEUPOSTA

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak

HUNGARIA

Budapest

Diszt. Nr. 1-2

Primredactor și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

VII. — 113 (1827) Oradea, 1938. mai. 22

Primcolaborator: dr. Gyárfás Elemér

A csehszlovák miniszterelnök nyilatkozott a sajtó képviselői előtt a nemzetiségi szabályzatról

A szabályzat alapelvei: az önkormányzat és az aránylagosság. — Hodzsa alapvető és teljes elintézészt akar; nem elégszik meg fél munkával. — Szerinte Csehszlovákia hivatása az, hogy a nemzetiségi kérdést példamutatóan megoldja

Prágából jelentik: Hodzsa Milán csehszlovák miniszterelnök magához kérette a sajtó képviselőit és nyilatkozott nekik a kormány által kidolgozott nemzetiségi szabályzatról. Elmondotta, hogy a szabályzat tulajdonképpen egy szervezési munkaprogram, mely az ország teendőit kívánja előlírni a nemzetiségi kérdéskomplexum megoldására. A kiinduló elgondolás az, hogy részint törvényhozási intézkedésekkel, részint állami és társadalmi intézmények létesítésével kell a feladat elvégzését, illetve a nemzetiségi érdekek állandó szolgáltatását teljesíteni. A kormány további elgondolása az, — mondotta Hodzsa, — hogy a kérdéskomplexum szabályozásának alapvető, mindenre kiterjedő munkálatnak kell lennie, mely nem elégszik meg félmegoldásokkal, hanem teljes és végleges megoldást fog nyújtani. Ehhez képest a kormány álláspontja az, hogy a megoldás két legfőbb alapelve más nem lehet, mint: az önkormányzat és az aránylagosság. Önkormányzat minden nemzetiség saját kulturális személyisége éltetésére és fejlesztésére; másfelől pedig a lakosság számára a szerinti aránylagosság az állami közhatalomban való részvételre és annak intézésére.

Hodzsa miniszterelnök ezután arra utalt, hogy Csehszlovákia öröklé nem keresheti a szövetségek rendszerével a maga biztonságát, habár erre is megvan ma minden előfeltétele. Azonban Csehszlovákiának ennél több és nagyobb hivatása van, még pedig az, hogy a nemzetiségi kérdés megoldásával példát mutasson, s hogy ezt a megoldást valósággal keresztül is vigye. Éppen azért a megoldásnak

őszintének is kell lennie. Tehát nem történhetik innen vagy onnan jövő megfélemlítések hatása alatt, hanem csak úgy, ha minden nép nemzet igazsága elismerésével történik. Ilyen irányú kifejlődésre az önkormányzatok rendszerre magadja az alapot és lehetőséget.

A csehszlovák kormány megtett minden előkészületet — mondotta Hodzsa, — hogy a nemzetiségekkel az említett értelemben eredményes tárgyalásokat folytasson. Hodzsa kifejezte reményét, hogy az ajánlott önkormányzati megoldásokkal sikerül minden nemzetiség megelégedését elérni.

A KISANTANT ÉS MAGYARORSZÁG KÖZÖTTI UJABB HELYZETFEJLŐDÉS.

A sajtóterkezet további során egyik újságíró kérdést tett Hodzsa miniszterelnök-höz, hogy Imrédy Béla magyar miniszterelnök program-nyilatkozatát Csehszlovákia és a kisantant szempontjából hogyan ítéli meg. E kérdésre Hodzsa így felelt:

— A magyar kormányelnök kormány-nyilatkozata olyan vonalon mozog, amely Csehországban és a kisantant országokban is megértésre talál. Azok a törekvések, melyek szerint a magyar kormányelnök a Duna-medencében levő egyenetlenségek megszüntetését kívánja, a mi törekvéseink is. Hisszük, hogy mindezekre rövidesen rákerül a sor. Nekünk nem szabad behódolni új eszmearamlatoknak, de nem szabad figyelmen kívül hagynunk azon történelmi tényt se, hogy szomszédunkban egy 75 milliós nép szabadon egyesült. Remélem, hogy a mai történelmi helyzetben megtaláljuk a megfelelő utat.

A csehszlovákiai községi választások kortesmozgalmai feszült helyzetet idéztek elő

Több helyen támadásokat intéztek a német egyesületi házak ellen és véres összetűzések is voltak

Prágából jelentik: A választási propaganda Csehország különböző részében véres összetűzésekre ad alkalmat. Különösen a németlakta vidékeken játszódnak le súlyosabb incidensek.

Prágában pénteken délelőtt a cseh egyetemi hallgatók egy csoportja megtámadta a Német Házat. A tüntetés elfajulását a rendőrség közbelépése akadályozta meg. Délután egy újabb tömeg intézett támadást a prágai Német Ház ellen. Katonaszágnak kellett kivonulnia, amely szuronyt szegezve védte meg a Német Házat. A tüntetések éjjelkor ismét kiújultak és annyira elfajultak, hogy a rendőrségnek végül is gumibottal kellett szétverni a tömeget.

Súlyosabb kimenetelű tüntetések zajlottak le Morvaországban. Märisch-Ostriban a tö-

meg körülvette és megostromolta a Német Házat. A rendőrség csak soká jelentkezett és hosszabb verekezés után tudta helyreállítani a rendet.

A legsúlyosabb volt az eset Comotában. Itt egy szakasz katona pénteken este szuronyal támadta meg a német járőkeket. Nagyon sok járőkelet megszurkáltak. A rendőrség szemtanuja volt a zavargásoknak, de abba nem avatkozott bele. Összesen mintegy 100 német polgárt sebesítettek meg, közöttük Nemetz szudéta-német képviselő is súlyos sérüléseket szenvedett. Végül is a laktanyából vonult ki erősebb katonai készültség, amely a garázdálkodó szakaszt visszaterelte a laktanyába.

(Tudósításunk folytatása az 5-ik oldalon).

A romániai kisebbségügyi hivatal

Alig hisszük, hogy lenne még állami hivatal vagy intézmény, amely fennállásának idejéhez viszonyítottan több változtatáson, átnevezésen, rangfokozaton s szervezeti módosításokon ment volna át, mint a kisebbségi hivatal.

Ime a hivatal múltjának rövid áttekintése. Maniu Gyula kormányzása idején, 1930-ban a vallásügyi minisztérium sajtóosztályában kisebbségi tanulmányi hivatal létesült. Ennek vezetésére Pacliseanu Zenobie kapott megbízást, aki akkor a vallásügyi minisztérium kisebbségi egyházi igazgatóságának volt a vezetője.

1931-ben a kisebbségi tanulmányi hivatalt, mint önálló igazgatóságot áthelyezték a miniszterelnökségre. Ezt az igazgatóságot a Iorga-kormány kisebbségi államtitkársággá fejlesztette, helyesebben kisebbségi államtitkárságot állított fel és ebbe beolvasztotta a kisebbségi igazgatóságot.

Ebben a formában hosszabb ideig, de kellemes hatáskör nélkül nem sok eredménnyel működött a kisebbségek központi intézménye. Mint emlékeztető, Brändsch Rudolf volt a Iorga-kormány idejében az államtitkárság első vezetője, majd a nemzeti parasztpárt kormánya idejében Șerban Mihail neveztek ki kisebbségügyi államtitkárrá.

A Iorga-kormány alatt voltak a kisebbségi államtitkárságnak kisebbségi szaktanácsosai is. Magyar részről Bitay Árpád a nemrég elhunyt kiváló tudós viselte ezt a tisztséget; sajnos, szintén nem azzal a hatáskörrel és munkalehetőséggel, amely ezt a rendkívüli elmét és munkaerőt megfelelő módon foglalkoztathatta volna.

A kisebbségi államtitkárság megszűnése után a kisebbségi tanulmányi hivatal ismét mint önálló igazgatóság folytatta működését a miniszterelnökségen.

Duca volt miniszterelnök aki mindig rendkívül jóakarátú érdeklődést tanúsított a kisebbségi kérdések iránt, minisztériummá akarta fejleszteni ezt az igazgatóságot. De technikai, pénzügyi és egyéb nehézségek miatt megbukott ez az elgondolás és Tătărescu mindent törölt.

1934 őszén a kisebbségi tanulmányi hivatalt kisebbségi igazgatóság elnevezéssel ismét a vallásügyi minisztériumhoz tették át, hogy Lepedatu miniszter hatáskörét szélesítsék. De továbbra is a miniszterelnökség helyiségében maradt, mert a kultuszminisztérium épületében nem volt hely a tényleges átköltöztetésére s lényegében csak Pacliseanu vezette minden helyen, ahol működött és minden elnevezés alatt.

Legutóbb, mint ismeretes, egy rendelettervény ismét visszahozta a miniszterelnökségre ezt a hányt-vetett életű intézményt és főbiztossá alakította, aminek vezetésével ideiglenesen Pacliseanut bízták meg.

Külsőleg s feladatkörében is — egyelőre nem észlelhető tehát semmiféle változás. Ugyanúgy a miniszterelnökség melléképületében működik, mint azelőtt. A vezető tényező most is Pacliseanu, mint azelőtt. S mindaddig, míg a kisebbségi főbiztos, véglegesen ki nem nevezik, akár Pacliseanu lesz is az, akár pedig más, az intézmény belső szervezetében, hivatalnoki karában, munkakörében nem fog változás, módosulás, fejlesztés, vagy átszerve-

Könnyen nyer szabad útvonalat. he kocsija BOSCH kúrttal van felszerelve, amely erős, tisztá és mégis kellemes hangjával megfizetlén az utat. A BOSCH kúrt a legideálisabb jelzőkürt minden gépjármű számára. Szép, elegáns formája minden kocsi díszé. BOSCH kúrtot is szállít, ép úgy autók mint motoroképpárók részére.

A MEGBIZHATÓ FELSZERELÉS MINDEN GÉPJÁRMŰ SZÁMÁRA
LEONIDA & Co. București és fiókjai
BOSCH SERVICE: LEONIDA & Co. București
Soc. Acumulator, Timișoara
N. Daneș, Brașov
Müller & Lorenz, Sibiu

zés bekövetkezni.

A közvéleményt azonban most, hogy rangban ismét emelték a kisebbségek ügyeivel foglalkozó intézményt, fokozottan érdekli, mi volt ennek a feladata a múltban s mi várható tőle a jövőben?

A kisebbségi hivatal — bárhogy nevezték is, — állandóan figyelemmel kísérte az országban lakó összes kisebbségek helyzetét, közművelődési, gazdasági és társadalompolitikai szempontból, különös figyelemmel a kisebbségek sajtómegnyilatkozásaira. Kimutatásokat készített s informálta a kormányköröket minden olyan kérdésről, amely a kisebbségekkel kapcsolatban állhat.

Păcliseanu nyolc éves működésével adafejlesztette ezt a hivatalt, hogy ma európai viszonylatban is előkelő helyet foglal el, sőt bizonyos tekintetekben egyedülálló.

A tanulmányi hivatal könyvtárában megtalálhatók mindazok a tanulmányok, folyóiratok, amelyek kisebbségi kérdéssel foglalkoznak, bármely nyelven, bárhol jelentek is meg azok.

Az országban megjelenő összes kisebbségi lapok beérkeznek ide s azokat az arra kijelölt tisztviselők átolvassák, a jelentősebb cikkeket kivágják, feldolgozzák és az egész anyagot iratcsomókba rendezik.

Minden kisebbségnek meg van a maga művelődési, gazdasági, szociális és különösen sajtó-iratcsomója.

Ugyancsak a kisebbségi hivatal vizsgálta s vizsgálja felül azokat a könyveket és sajtótermékeket, amelyek valamelyik romániai kisebbség nyelvén külföldön megjelenvén, az országba behozatnak. Itt véleményezik a Budapestben megjelenő magyar könyvek behozatall engedélyét is.

Păcliseanu 1930—33-ban havonta részletes, 60—80—100 oldalas bulletinben foglalta össze a kisebbségi kérdés fejlődését. Továbbá több önálló munkát közölt, amelyek a kisebbségi problémák alakulását kategóriánként dolgozzák fel. Így a magyar kisebbségi pénzügyekkel foglalkozó tanulmányok mellett megjelent a szász pénzügyekről szóló hasonló tanulmány s épúgy a magyar sajtókérdést tárgyaló terjedelmes ismertetések mellett az orosz, a bulgár, a zsidó sajtó-ügy fejlődéséről szóló tanulmányok is.

Hasonlóképp nagy figyelemmel kísérte Păcliseanu a kisebbségi problémák fejlődését nemzetközi vonatkozásban. Többször vett részt a Londonban, Párizsban s másutt tartott kisebbségi konferenciákon s az ezeken felvetődött viták, határozatok tanulságait értékesítette a vezetősége alatt álló hivatalban.

E tevékenység mellett nem is meglepő, hogy néhány évvel ezelőtt Ammende Ewald, a nemzetközi kisebbségi kongresszusok megalakítója és titkára, legutóbbi Bucurestiben tartózkodása alkalmával azt a kijelentést tette, hogy irigylő Păcliseanu kisebbségi tanulmányi hivatalát és boldog lenne, ha a kisebbségi kongresszusok amennyi nemzet képviselőinek a hozzájárulásával ilyen intézményt tudnának létesíteni, aminőt Păcliseanu egyedül, a saját szakértelmével és munkájával teremtett meg.

Most feszült figyelemmel várja a kisebbségi közvélemény, kit fog a kormány véglegesen kinevezni a kisebbségi főbiztosságot vezetőre s miben fogja a végrehajtási utasítás e hivatal új feladatkörét megvonni. A főbiztos

kinevezése, értesülésünk szerint, napok kérdése. Már forgalomban is van egy név, amely mellett a kormány megállapodott. Hogy azonban a végrehajtási utasítás mikor készül el, az még a jövő titka.

Mindenestre várható, hogy az új hivatalnak nagyobb költségvetési lehetőségei lesznek és elhatározott befolyást tud majd érvényesíteni az egyes minisztériumokban, mint az eddigi tanulmányi hivatal igazgatóság vagy akár alminisztérium is. És várható, hogy az új, előkelő hivatal szervezete be fog vonni szakembereket, előadókat, vagy tanácsosokat — mindegy, hogyan nevezzük, — a kisebbségek kebeléből is. Mert amióta a Iorga-kormány bukásával Bitay távozott a kisebbségi hivatalból s 1934-ben Maurer Béla előadó, — aki most a Chestii Minoritare című folyóiratot adja ki — szintén kivált, a kisebbségi hivatalnak nincs egyetlen magyar alkalmazottja sem. Általában kisebbségi is mindössze egy van, egy oroszjaku hivatalnok, aki a szláv nyelven megjelenő sajtóterjedését lefordításával van megbízva.

Kívánatos volna, hogy ezt a hiányt pótolja a főbiztosság új szervezete és igénybe vegye a kisebbségi népek bizalmát élvező kisebbségi szakemberek munkáját és tájékoztatását ahhoz, hogy a kisebbségi kérdést nyugvópontra juttassa Romániában.

(J. B.)

Villanyvilágítás és vízvezetési viz nélkül maradt Satumare belvárosa. Satumareről jelentik, a villanyáram megszűnése után most a vízmű is felmondta a szolgálatot. A vízfogyasztó közönség számának növekedése miatt ugyanis a vízmű motorja gyengének bizonyult és új tápvezeték lefektetésére van szükség, hogy a vízszolgáltatás ismét megkezdődjön. A munkálatok 1 millió leit emésztenek fel s legalább 6 hétig tartanak, ugyhogy a lakosság egyrésze másfél hónapig vízvezetési viz nélkül marad.

Szerenád

Irtó: Kinizsi Andor

I.

Éjszaka felkeltő volt.

A cigány az asztal tetején állt, úgy húzta. Egy kisse bokázott is közben s így a poharak néha összekoccantak a dobantástól. Keserű Gábor urfi az asztal végén könyökére támasztotta a fejét és öklével verte a taktust. Nem énekelt, hanem csak dünyögte a nótát és közben-közben felrikkantott:

— Huj, de veszekedett kedvem van!...

A kontras, akinek az arcán már izzadság gyöngyözött, halkán odasugta a nagybőgősnék:

— Serelmes ázs urfi... Ázs igazgató ur ömlitúságra lyányába...

Keserű Gábor nem hallotta a sugdolóást, nem figyelt se balra, se jobbra, csak bámult maga elé. De ragyogott a szeme. Húsz éves volt és ennek a húsz esztendőnek minden ereje, tüze, vidámsága ott dörömbölt szívében.

— Igyatok! — intett a három cigánynak. — Pihenjtek egy sort, aztán iszkiri, indulunk!

A primás óvatosan fűrgességgel ugrott le az asztalról és rohant az ivó végébe, hogy megtöltsse a poharakat.

— No, more, birjátok még? — kérdezte álmosan a csapos.

— Ugyán má ménjen, hát iszén most gyin á jává. A szerenád! Indulunk is rögvost a Baróthyék portájára, csak ippén kifujuk magunkát.

— Négy hátkó áll a házhoz. Ázs urfi gavalér! — szólt a kontras.

Gyorsan és nagy kortyokban ittak. Aztán ugrottak is már, mert Gábor felemelkedett helyéről. Döngő léptekkel ment ki a csillagfényes éjszakába és megindult a Baróthyék kuriája felé. A három cigány, mint valami sötét árnyék, topakodott utána.

Az alacsony kerítésen kihajoltak az orgonák. Keserű Gábor megállt a kapu melletti padkanán

és kiadta a parancsot:

A füstösök egymást tiporva, szuszogva masztak át a kerítésen, feltő gonddal adogatva se a hengzereket. Mikor már az urfi is bent volt a kertben, a kis függönyös ablak alá intette a cigányokat. A primás a füléhez hajolt:

— Á Lavottát?

Gábor bólintott. A hegedű sirni kezdett és a zokogó, csattogó dallam úgy szállt a kerten keresztül, hogy mosolyogni kezdtek a virágok. Az ablak függönye lágyan meglibbent, mintha puha kézzel végigsimítottak volna rajta, gyufaszál lángja lobbant fel, kicsikét cikkázott, aztán ismét sötét lett. Az urfi akkor már az öreg diófát ölegette, vastag kergébe csókolva egy leánynevet:

— Iluska...

Ha valaki a házból kifigyelt a csendes éjszakába, két perc múlva különös recsegést hallhatott. Keserű Gábor akkor ugrott bele a nagybőgőbe, amint egyetlen lendülettel átvette magát a kerítésen.

II.

A rendőrfogalmazó előhúzza a papirost és ránézett az idegegen pislogó fiatalemberre.

— Szóval éjjeli zene? Hol és mikor lesz, kérem?

— Ma éjszaka egy óraker az Akác-utcában — válaszolta pirulva az ifju. — A 12. számú háznál. Három nótát fogunk eljátszani: A „Csak egy kislány”, a „Fa lesznek”-et és egy tängöt. Nem lesz hangos, kérem.

A fogalmazó kitöltötte az irast és rávágta a pecsétet.

— Tessék — szólt a fiatalember és átadta az öszeget. — De ugyebár, ezután nem történhetik semmi kellémtlenség?

— Oh, dehog! A rendőrszem megkapja az utasítást és különben is önnél ott lesz az engedély, amivel igazolhatja magát. Kellemes szórakozást kívánok.

— Köszönöm — felelt az ifju és kiment.

A fogalmazó utánanézett és csak úgy magának megjegyezte:

— Akác-utca 12. szám? Ott a Keserű főjegyzőék laknak, persze...

...Pontosan egy óraker az Örszemes rendőr két fiatalembert látott végigmenni az Akác-utcán. Az egyik hatalmas táskát, a másik meg egy táboriszék formájú holmit cipelt magával. A kapunál a magasabbik kulcsot vett elő és bedugta a zárba.

— Lilikétől kaptad? — hallatszott a süttőgő kérdés.

— Igen. A cselédjük kulcsa. Még délután odaadta, hogy be tudjunk jutni. Így legalább nem kell kerítést mászni.

A két ifju szépen besétált az udvarra. A virágba borult orgonabokrok tövében letették a székét, felynyitották a táskát és kivettek belőle egy — gramofont.

— Ujak a tük? — kérdezte az alacsony, mirá a társa bólintott.

— A lemezek is. A nagybátyáméktól kaptam kölcsön kettőt, nagyon kell vigyázni rájuk. Te fogd a gépet addig, amig felhuzom.

A gép kattant, sercegni kezdett, aztán zengeni kezdett Magyar bandájának a muzsikája: „Fa lesznek, ha fának vagy virágja...” A „Csak egy kislányt” Cselényi énekelt el a lemezen, a „Szeret-e még, csak annyit mondjon...” kezdetű tängöt pedig egy remek jazz-zenekar közvetítette. Nagyon szépen és tisztán lehetett hallani a szaxofon bűgő játékát és a trillázó zongorafutásokokat.

A két fiatalember az ablakot bámulta.

Egyszerre ragyogás töltötte be a szobát: valaki felcsavarta bent a villanykapcsolót. A függöny libbent egyet, aztán kialudt a csillár és lassú zörgéssel leszállt a redőny.

— Lilike eresztette le, láttad? — szólt a gépet kezelő ifju.

— Igen. No, most vigyázva rakjunk el mindent és gyérünk.

A kapunál a táskák koccanva nekiütődött a falnak.

— Vigyázz, te, még összetörnek a lemezek! —

Időjárás

A bucuresti időjárásutató Intézet jelentése szerint a várható időjárás: Északi vagy északkeleti szél, egyes helyeken esők, a hőmérséklet kissé csökken.

A Zeppelin-művek vezetője Rooseveltnél

Washingtonból jelentik: Eckener kapitány, a Zeppelin-művek vezetője Dieck-Hoff amerikai német nagykövet társaságában pénteken meglátogatta a Fehér-házban Roosevelt elnököt. Távozása után a német nagykövet kijelentette, hogy csak Eckener magánlátogatásáról volt szó. Szóba került ugyan a látogatás alkalmával a helium-gáz kérdése is, amelynek Németország számára való szállítását — mint ismeretes — nemrégiben Amerika megtagadta, de a helyzetben nem állott be semmiféle változás.

Új törvénytervezetet adtak ki a középiskolai tanárok szolgálati viszonyairól

Bucuresti. Saját tud. Rendelettervezést jelent meg, amely módosítja a középiskolai törvényt. Az áthelyezésekre, a kirendeltésekre, a tanárok nyugdíjazására és kötelezettségeire, a liceumi igazgatók kijelölésére vonatkozólag tartalmaz ez az új törvény intézkedéseket. A nyugdíjazásra vonatkozólag azt a kiegészítést tartalmazza a rendelettervezés, hogy a középiskolai tanárok vagy 65-ik életévük elérésekor vonulnak nyugdíjba, vagy ha betöltötték a 40 szolgálati évet.

A tanárok magatartására vonatkozólag a következőket írja elő az új törvény: egész tevékenységében alkalmazkodjék a tanár esküjéhez, pontosságával példaadó legyen, rendszeresen tartsa meg előadásait, ismerje és alkalmazza a törvényeket s az iskolai hatóságok előírásait. Ugyanabban a helységben lakjék, ahol az iskola van, különben lemondottnak tekintik. Kövesse az igazgató és az iskolai hatóságok utasításait.

hangzott az ijedt szisszenés, azután csend lett. A két gavallér hazaballagott.
Ez már 1920-ban történt...

III.

Az ebéd után Lilly odakuporodott a divány sarkába, a mamája lábához. Látszott rajta, hogy valami nagyon fontosat szeretne mondani. Lilly már 15 éves, önálló hölgy volt, tenniszezett, strandra és moziba járt, de azért volt benne romantika.

— Te, mamiii — fordult hirtelen anyjához, — kapál te fiatal! korodban szerenádot?

— Hát persze — felelte az asszony, a gramofonos éjjeli zenére gondolva, azután mosolyogva megkérdezte: — Miért érdekel ez téged?

— Hát azért... mert... mert ma este nekem is éjjeli zenét fognak adni és nem tudom, hogy ilyenkor mit szokás csinálni.

— Neked?!... Éjjeli zenét? — nézett nagyot az anyja. — Ugyan ki adna?

— Azért nem kell kinevetni az embert — duzzogott a leánya. — Ha éppen tudni akarod, Sós Feri ad. Nem titok.

— A Sós Feri?! Aztán miből, ha szabad érdeklődnöm. Hiszen Feri még csak nyolcadikos gimnázista, nem telik neki cigányra!

Lilly nagykomolyan mondta:

— Óh, de nem cigánnyal csinálja ám! Egészen egyedül szerenádozik. Szájharmónikán. Bizony!

Az asszony felkacagott. Aztán ránézett leányára és sokáig simogatta szőszke fejét. Valami fureszt érzett a szíve körül.

— Jól van, szivecském. Majd gyujtunk gyufát. Azt kell.

A kisleány vigan szaladt ki, ő pedig lehunyta szemmel arra gondolt, hogy már 1938 van. A technika százada, mely lassan megölte a „régiszepek” időket. És hirtelen eszébe jutott a nagyapja, aki az éjjeli zene után szilajon beugrott a nagybőgőbe. Kissé mosolygott is ezen, azután gyorsan, mintha menekülni akarna valahová, fel-lapozta az újságban a napi-politikát...

KALODONT

Enyhülés az olasz-francia feszültségben

A római és a párizsi angol nagykövetek közbelépése a két kormánynál. — A francia kormány nem egységes a spanyol kérdésben

Londonból jelentik: Az olasz-francia ellentétek kérdésében Anglia közvetítő szerepe eredménnyel kecsegtet. A közbelépés következtében váratlanul enyhülés következett be a két ország közötti feszültségben. A kibontakozáshoz hozzájárul Reynaud francia igazságügy-miniszter londoni utazása is, aki tanácskozásokot folytatott Halifax angol külügyminiszterrel az olasz-francia helyzetről. Ugyanekkor a római angol nagykövet Ciano külügyminisztert, a párizsi angol nagykövet pedig Bonnet francia külügyminisztert kereste fel. Mindketten közölték, hogy az angol kormány rendkívül nagy súlyt helyez a felmerült ellentétek elsimítására. Perth lord római angol nagykövet tanácskozott a római francia ügyvivővel is s hangoztatta az angol-francia-olasz-német meg-egyezés fontosságát a spanyol kérdés megoldá-

sa körül.

A Jour című párizsi lap szerint, a francia kormány nem egységes a spanyol kérdésben és az ellentétek az államtanácsban is megnyilvánultak. Az okosság és Franciaország érdeke az Angliával való szoros szövetkezést tartja szükségesnek, bizonyos választási szempontok és személyi törekvések — írja a Jour, — viszont a Moszkvából jövő utasítások követésére biztatnak. Ezzel szemben a mérsékelt francia közvélemény örömmel állapítja meg, hogy a francia-olasz tárgyalások ügyét Anglia vette kezébe. Remélik, hogy Chamberlain jóindulatú közvetítése, Daladier és Mussolini reálpolitikai érzelme megtalálják a helyes utat a békés megoldáshoz.

REYNAUD FRANCIA IGAZSÁGÜGYMINISZTER KÖZVETÍTÉSE LONDONBAN

Londonból jelentik: Az angol fővárosban tartózkodó Reynaud francia igazságügy-miniszter pénteken délelőtt hosszasan tanácskozott Halifax-szal a francia-olasz ellentétekről. A Reuter-ügynökség értesülése szerint a meg-egyező kilátásai javultak. A semlegességi bizottság elnöke, Plymouth lord a német nagykövettel, majd a szovjet ügyvivővel tanácskozott. Az új fejlődés főként annak köszönhető, hogy Franciaország engedelményeket tett az önkéntesek osztlályok szerint való elszállítása tekintetében. Az Evening News azt írja, hogy Reynaud megígérte, hogy Franciaország hozzájárul a pyreneusi határ ellenőrzéséhez olasz biztosítékok ellenében. A határ legalább harminc napig zárva marad. Perth római angol nagykövet közölte ezeket a pontokat Cianoval.

Olvasóinkhoz!

Szombaton délelőtt fél 1 órakor zavar támadt Oradeán a villamos áram szolgáltatásában és délután 4 óráig szünetelt az áramszolgáltatás. Ezalatt az összes villamos-erőre berendezett ipari üzemekben s gyárakban megállott a munka s így természetesen az újságkészítés nyomdatechnikai munkájában is kényszerű szünet támadt. Mint a többi napilapok nyomdájában, a Szent László-nyomdában, ahol a Magyar Lapok és a Néplap készül, szintén megállottak a szedőgépek és megállott a körforgógép is, amely ebben az időpontban, rendes körülmények között már ontja a Néplap friss példányzámait. Lapjaink tehát szombaton csak több órás késéssel jelenhettek meg. A rajtuk kívül álló technikai zavarokért olvasó közönségünk szíves elnézését kérjük.

Kongresszusi utasok, figyelem!

Olyan nagyméretű társas-, illetve zárandokutazás, mint aminő a mostani eucharisztikus kongresszusi utazás lesz, felbecsülhetetlen előnyökkel jár az egyes utasra nézve, de ugyanakkor különleges kötelezettségeket is jelent minden utas számára, amely kötelezettségeknek szem előtt tévesztése az egész közösségnek szolgál nagy hátrányára. Éppen erre való tekintettel az Eucharisztikus Világkongresszus romániai szervezőközpontjai a következő szempontok figyelembevételét kérik az összes kongresszusi utasoktól:

1. Minden utas már a vonatrázállás előtt jelentkezék *társasutazási igazolványáért* (carte de inscriere) azon plébánián, vagy helyen, ahol a kongresszusi utazásra jelentkezett.

2. A társasutazási igazolvány *balsarkán* kézzel írott szám látható. Ez a szám jelzi *azt a helyet, amelyet az utasnak a vonaton el kell foglalnia*. Hogy melyik vasuti kocsiiban milyen számú helyek találhatók meg, az viszont a vasuti kocsi külső falán lesz feltüntetve.

3. Ha egyik-másik utas (például az indulás helyétől nagyon távol lakó) valamely okból kifolyóan nem kapná idejében kézhez a társasutazási igazolványt, azért *utazzék nyugodtan vonatja indulási állomásához* a befizetési nyugtával; társasutazási igazolványát az induló állomáson kézhez kapja a különvonat vezetőjétől.

4. A kongresszusi különvonatokon az utasok *okvetlenül a számukra kijelölt és a társasutazási igazolványon feltüntetett helyet foglalják el*, legalább addig, míg a határrendőrségi vizsgálat lebonyolódik. A kollektív-utlevél ugyanis a vasuti elhelyezés rendje szerint sorolja fel az utasokat, e rend felforgatása tehát a határrendőrség munkáját nehezítené meg és a vonat továbbindulását késleltetné. Annak természetesen nincsen semmi akadálya, hogy az utlevél vizsgálat után (román és magyar részről) az utasok kölcsönös megegyezéssel helyet cseréljenek.

5. Ha valakit netalán nem osztottak volna be közvetlen hozzátartozója vagy ismerőse mellé a vonaton emiatt ne türelmetlenkedjék mindjárt, hanem várjon nyugodtan az utlevélvizsgálat lebonyolításáig. A vonaton való elhelyezés jobbára a jelentkezés sorrendjében történt, ezért kerültek itt-ott egy helységbe való utasok távolabb egymástól.

6. A Banca Națională külön kérés alapján minden utas számára *40 pengőnyi összeg kivételét engedélyezte*. Leu-összeg kivitele bármilyen mennyiségben is tilos. A kongresszusi utazás romániai szervező központjai tehát nyomatékosan kérik az utasokat, hogy a Banca Națională fenti rendelkezéséhez alkalmazkodjanak. Az engedélyezett pénzüsszeget minden utas *egy helyen tartsa* és kívánatra az ellenőrző közegeknek mutassa meg. Az ellenőrző hatóságok feltétlen lojalitást fognak tanúsítani az utasokkal szemben, de viszont elvárják, hogy az utasok is lojálisak legyenek az idevonatkozó pénzügyi rendelkezésekkel és az ország érdekeivel szemben. A határhoz érve tehát minden utas tartsa készenlétben és egy helyen az engedélyezett pénzüsszeget s az ellenőrző közegek ezen irányu kérdésére adjon szabatos és határozott választ.

7. A kongresszusi igazolványt és jelvényt minden utas a vonaton kapja kézhez. A kongresszusi igazolványt lássa el a fedőlap belső oldalán erre kijelölt helyen neve aláírásával, a kongresszusi jelvényt pedig tűzze azonnal mellé (mert Budapesten ezt számonkérlik). A kongresszusi igazolványt mindig tartsuk magunknál, tanulmányozzuk át alaposan, mert sokféle előnyt nyújt az utasnak. Ezenfelül a kongresszusi igazolvány alapján vehetünk részt mindenféle kongresszusi ünnepségen. Természetesen a kongresszusi igazolvány *csak állóhelyre biztosít belépést*.

8. Egy utas se felejtse el magával hozni *személyazonossági igazolványát*, amellyel az utasok közé való felvételre jelentkezett. A határállomásokon minden utas ezzel fogja magát igazolni. A plébános urak elindulás előtt erre külön is hívják fel a kongresszusi utasok figyelmét.

9. A különböző budapesti *szolgáltatmányok szelvényeit* ugyancsak a vonaton kapják kézhez az utasok. Mindenki saját maga is tartsa nyilván, hogy mire van jogosultsága a teljesített befizetések alapján.

10. Az egyes vonatok *vezetősége* fentebb már említett dolgokon kívül minden utasnak kézhez ad *egy nyomtatott különvonati menetrendet*, amely a különvonat visszaindulási idejét és helyét is pontosan feltünteti. Ezt a menetrendet minden utas gondosan őrizze meg és a visszaindulás idejét pontosan jegyezze meg magának. A visszainduláshoz legalább egy órával az indulási idő előtt minden utas legyen a pályaudvaron (Nyugati pályaudvar) és előbbi helyét foglalja el.

11. Az Eucharisztikus Világkongresszus romániai szervező központjai külön *„Rövid Programot és Tájékoztatót”* állítottak össze a kongresszusi ünnepségekről és legfontosabb tudnivalókról. Ezt a rövid programot és tájékoztatót szintén a vonaton fogja minden utas kézhez kapni.

Itt említjük meg, hogy a budapesti kongresszusi Előkészítő Főbizottság *„Program és Kongresszusi Tájékoztató”* címen 64 oldalas füzetet adott ki, amely Budapesten mindenütt (de főképpen IV. Ferenciek tere 7 szám alatt) kapható lesz 20 fillérért. Ennek megvételét különösen intelligensebb utasoknak melegen ajánljuk. Ez a füzetke ugyanis Budapest forgalmi rendjére nézve is bőséges és pontos tájékoztatót nyújt a kongresszus napjai alatt.

12. Budapesten a pályaudvar belsejébe az ottani rend-fenntartó hatóságok a különvonatok megérkezésekor senkit sem engednek be. A különvonatokat fogadó küldöttségeknek kívül. Hozzá tartozóit ezért megérkezéskor mindenki csak a pályaudvar külsőbb körzetében keresse.

* Ha nincs étvágya, úgy igyék néhány napon át reggel ehgyomorra félpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ezáltal bélműködése szabályozódik és így egész emésztésrendbejéhet. Kérdezze meg orvosát.

Ha tehát megérkezéskor mindjárt nem találja fel hozzátartozóját, emiatt ne nyugtalankodjék, mert biztosan meg fogja őket találni. Általában nagy tömeg közepette kétszeresen áll a parancs: *Hidegvér, nyugalom és fegyelmesség* sokkal többre vezetnek, mint idegeskedés, türelmetlenség és kapkodás, amely csak hátrányoknak és szerencsétlenségeknek lehet a forrása.

13. Budapestre érkeve, a zárandokszállások vendégei általában gyalogosan mennek szállásaikra, a lakásra elhelyező központi főbizottság embereinek szakszerű utmutatása mellett. Ezek a pályaudvar kijáratánál *jelző táblákkal* várják az utasokat. A jelzőtáblákon azon iskolák és intézetek nevei lesznek felírva, ahol az elhelyezés történik. *Ugyanezen iskola neve fog szerepelni a vonaton kapott szállás-szelvényeken is*. Azok az utasok, akik szállodai elhelyezést igényeltek, avagy magánlakásokon, vagy hozzátartozóiknál lesznek elszállásolva, a rendes közlekedési eszközökkel (villamos, autóbusz, taxi) mennek szállásaikra.

14. Az Eucharisztikus Világkongresszus romániai szervezőközpontjai külön is kérik a kongresszusi utasokat, hogy az egész utazás *szigorúan vallásos jellegét egy percre se tévesszék szem elől*. Minden vonaton lesznek a technikai rendezőkön kívül ugynevezett *lelki-vezetők*, akiknek kéréseit, utasításait a közös ájtatosságokra (imádság, ének) minden utas fogadja szívesen és tartsa magára kötelezőnek.

Általában egy percre se tévesszük szem elől, hogy *zárandokutazásról van szó, amelynek elsődleges célja nem a szórakozás, hanem a lelki felemelkedés*.

Az Eucharisztia (Oltáriszentség) legyen az egész kongresszusi utazás központjában, nem pedig a saját személyünk.

Az Oradeán jelentkezett Eucharisztikus Kongresszuson résztvevők szíves figyelmébe

Felkérünk mindenkit, aki még nem vette át utazási jegyét, hogy azt kiadóhivatalunkban a hivatalos órák alatt okvetlenül átvenni szíveskedjék. (D. e. 9-1 és d. u. fél 4-7 óra között.)

Magánvállalatok sem alkalmazhatják az államellenes magatartás miatt elbocsátott köztisztviselőket

Bucuresti. Saját tud. A kormány elhatározta, hogy felszólítja a kereskedelmi és ipari magánvállalatokat, ne alkalmazzanak senkit azok közül a volt állami tisztviselők közül, akiket eltávolítottak állásaikból, mert reájuk bizonyult, hogy az érvényben levő törvényekkel ellentétben álló, veszedelmes tevékenységet fejtettek ki. A kormány az állami rend-védelméről szóló törvény 96. és 27. szakaszai alapján ilyenértelmi körrendeletet fog küldeni ezeknek az vállalatoknak, amelyben hangsúlyozza, hogy ha a hatóságok azt a megállapí-

tást teszik valamely magánvállalatnál, hogy az alkalmazottak az állam, a közrend érdekeivel ellentétes tevékenységet fejtenek ki, nemesak ezeket az alkalmazottakat, hanem az illető vállalatok vezetőit is felelősségre vonják és megbüntetik.

Bucuresti. Saját tud. A minisztertanács határozata értelmében azok a köztisztviselők, akiket kényszerlakhelyre utaltak, ez intézkedés egész időtartama alatt nem kapják meg illetményeiket, mert ebből helyetteseiket fizetik.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Nevek keletkeznek —

nevek eltűnnek — a Chlorodont megmarad. A Chlorodont szájpolírozószert évtizedek óta ismert. Milliók használják naponta, hogy foguk szép, fehér és egészséges maradjon. Aki okos, ugyanezt teszi.

Chlorodont - fogpaszta

Hodza miniszterelnök meghívója Henlein szudéta-német vezérhez

A szudéta-német-párt vezérő bizottsága a kormánnyal való tárgyalásokat a rend helyreállításától tette függővé

(Tudósításunk folytatása az első oldalról.)

Prágából jelentik: Hodza Milán miniszterelnök meghívást juttatott el Henleinhez, a szudéta-németek vezéréhez, aki jelenleg az osztrák alpokban tartózkodik. Kormánykörök a miniszterelnök és a német kisebbség vezérének találkozását jövő hétre számítják.

A közbejött zavargások azonban újra bizonytalanná teszik a helyzetet. A szudéta-német párt vezérő bizottsága összegyűlt és elhatározta, hogy mindaddig nem tárgyal a kormánnyal, míg az biztosítékokat nem nyújt a rend és közbiztonság teljes helyreállítására. A párt az értekezlet után sajtónyilatkozatot adott ki, mely ezt az elhatározást tudtul adja. A sajtónyilatkozat felpanaszolja, hogy a szocialisták, kommunisták és egyéb baloldaliak izgatása miatt különösen Prágában és Brünnben valóságos vadászat folyik a németiség ellen s e támadásokkal szemben a hatóságok nem teljesítik kötelességüket. A közlemény emlékezteti a kormányt, hogy a Hodza miniszterelnökkel annakidején indult tárgyalásokon a kormány részéről a szudéta-németiség állampolgári jogának teljes szabadságát s életé és vagyona biztonságának védelmét ígérték.

A SZLOVÁKOK KATONAI KÖVETELÉSEI

Prágából jelentik: A képviselőház szombati ülésén Nasik szlovák néppárti képviselő pártja nevében újabb követelést terjesztett elő. Eszerint azt kérte, hogy a kormány állítson fel a szlovák felvidéken külön szlovák ezredeket, szlovák vezényleti nyelvvel és szlovák tisztekkel. Követelte még azt is, hogy a kormány külön szlovák katonai iskolát létesítsen a felvidéken. A szlovák nép újabb kívánsága nagy izgalmat keltett Prágában.

ÚJABB SÚLYOS ESET EGYIK SZUDÉTANÉMET VÁROSBAN

Prágából jelentik: Eger csehszlovákiai, nyugati határszéli városból újabb súlyos incidens jelentenek. A cseh helynéven Cheb-nek hívott város 90 százaléknnyira német lakossá-

gú. Az égeri kaszárnya előtt motorkerékpáron haladt el két szudéta-német. A laktanyából rájuk löttek, minek következtében az egyik német szörnyethalt, a másik életveszélyesen megsebesült. A lakosság a haldokló segítségére akart sietni, de ebben a katonák megakadályozták. A haldokló németet csak két óra múlva szállították be a kórházban, ahol azonban rövidesen kiszenvedett.

Anglia Németországnál sürgeti a szudéta-németek és a cseh-szlovák kormány közötti tárgyalást

Londonból jelentik: A Daily Telegraph jelentése szerint Henderson, berlini angol követ hivatalosan tudomására adta a német kormánynak, hogy az angol kormány a cseh kormány által készített kisebbségi szabályzatot

Karlsbad mellett, Hodan községben is tüntetések voltak. A rendőrség itt kardját használta, csak úgy tudta megakadályozni a súlyosabb összeütközést. A zavargások azért törtek ki, mert két német tornászt, akik tiltott dalokat énekeltek, a rendőrség letartóztatott.

A napról-napra megújuló németellenes kilengések nagy izgalmat keltettek a szudéta vidéken. Az iparvidék német munkásai megszüntették a munkát és általános sztrájkba akartak kezdeni, mindaddig amíg a hatóságok nem állítják helyre a rendet és a közbiztonságot. A kormány megbízottjának ígéretére a munkások szombaton reggel újra munkába álltak.

megfelelő tárgyalási alapnak tekinti. Ennélfogva kívánatosnak tartja, ha a német kormány arra a hatma a csehszlovákiai szudéta-német pártnál, hogy ez kezdje meg a tárgyalásokat a cseh kormánnyal.

A magyarországi köztisztviselők és közüzemi alkalmazottak eltiltása a titkos egyesületektől

Pártjelvényeket vagy szervezeti jelvényeket se viselhetnek

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a kormány kiadta azt a körrendeletet, mely a köztisztviselőkre nézve az egyesületekben való részvétel jogát szabályozza. Eszerint minden köztisztviselő, sőt minden közüzemi alkalmazott számára is tilos az olyan egyesületben való részvétel, amely ellentétben áll az ország törvényes rendjének követelményeivel. Nem lehetnek tehát olyan egyesületekben, melyek alapszabályait a kormány nem vette tudomásul.

Hasonlóképpen közzszolgálati alkalmazottnak tilos bármiféle pártjelvényt, vagy szervezeti jelvényt viselniük. Az összes közhivatalnokok és alkalmazottak nyolc napon belül nyilatkozni kötelesek, hogy milyen pártnak, vagy alakulatnak a tagja, s kiléptek-e a tilos szervezetekből. A rendelet megszegői ellen fegyelmi eljárást indítanak.

NEMZETI SZOCIALISTA LETT A LEGITIMISTÁK LAPJA.

Budapestről jelentik: Két héttel ezelőtt az a hír terjedt el, hogy a „Magyarság” című napilap, amely eddig legitimista irányzatú volt, a nemzeti szocialista párt szolgálatába áll. Akkor

a lap elnök-igazgatója, Ruprecht Olivér megcáfolta ezt a hírt. Most annál nagyobb meglepetést keltett, hogy a „Magyarság” szombat reggeli száma „Jobbra” címen éppen Ruprecht Olivér tollából cikket közöl, amely bejelenti, hogy a lap a jövőben a nemzeti szocialista párt célkitűzéseit szolgálja. Ezzel egyidejűleg a lapnál fontos személyi változások is történtek. Pethő Sándor dr. főszerkesztő, Fáy András főmunkatárs azonnal kiváltak a lap kötelékéből, Ajtay József főmunkatárs pedig elsején válik meg a laptól.

ATLÉPÉS A KORMÁNYPARTBÓL A NYILASOKHOZ.

Budapestről jelentik: Az „Ujság” értesítése szerint gróf Pálffy-Daun József képviselő bejelentette, hogy a kormánypártból kilép és a nyilas mozgalomhoz csatlakozik.

Báile Episcopostibe érvényes kedvezményes kád- és tükörfürdőjegyek kiadó-hivatalunkban kaphatók.

Wikendezők figyelmébe!

Friss teavaj, turó, sajt-különlegességek, húsz és halconservék, valamint 1^a császárhús, olcsó árakban beszerezhető

Mezei János

Piafa Uniri 2, volt Janky-üzlet

Földi István riportja

„Talán divatba jön a gyermek...”

Korai öröm egy ellesett beszélgetés után...

Mivel semmi féltreértést se szeretnék csinálni, mindjárt az elején hangsúlyozni kívánom, hogy a fennírt cím előtt egy cseppet se rokonszenves, — mert a divattal kapcsolatba hozás szerintem a rövid, vagy hosszú ruhára, a csákó, vagy kirtókalapra, esetleg az ölebek bizonyos kedvenc fajtáira vonatkoztatva lehet találó, de a gyermekre nem; — azonban mivel szigorúan ragaszkodni akarok a látott és hallott dolgokhoz, a teljes érzékelés és értékelés végett kénytelen vagyok az eredetiséghez alkalmazkodni.

A dolog pedig ott kezdődik, hogy az ember, ha néha kimoszódik a szűkebb hazájából, valahogy érzékenyebb lesz olyan dolgok iránt is, amit otthon kevésbé vesz figyelembe s mivel akarva, nem akarva tanuja, előtte ismeretlen emberek beszélgetésének, sokszor visszaesengenek benne a hirtelen elkaptott szavak.

Igy voltam én is a fennírt címmel.

Lassan, de nem méltóságteljesen rázott a vonat Braşov felé és egyszer csak azon kapom rajta magam, hogy az újságolvasás helyett, teljes figyelemmel hallgatom a velem szemben ülő két férfit és egy nő beszélgetését.

Előbb sablonos érdeklődések az ismerősöktől, utána óvatosan induló pletyka, majd ennek keretében pár észrevétel.

— A Mancsi? Na, az ő sorsa se irigyléseméltó. Az ura egy kevésfizetésű magánhivatalnok, az anyósa egy sárkány... de tudja, micsoda gyönyörű gyereke van... Az csoda. Ennivalóan kedves az a gyerek.

És így tovább, sorra kerülnek a Nagyék, a Kisék, a Vera, a Sanyi, meg a Tibor s egyszer csak megszólal az a férfi is, aki eddig csak hallgatója volt a hármas társaság túlságosan elevenszájú eladójának.

— De Magda... én nem ismerem magára. Maga egy százszázalékosan modern leány és most megfigyeltem, folyton a gyerekekről zeng himnuszokat. Hát mi van a régi elvekkel? Tudja, amikről ezelőtt két évvel beszélgettünk, amikor kinevetett, mert nálunk már az első évben megjött a golyó?

A leány egy kicsit elpirul. Azt hittem pedig, hogy ezen már rég túl van s most, ezzel a zavart pirulással nagyon rokonszenves lesz az arca, az alakja is nősebb és halk, kicsit fátyolozott a hangja, ahogy egy pillanatra vívódik önmagával és akadozva próbál védekezni a hirtelen jött jámadás ellen.

— Tudja... Ezért most is... de... Talán divatba jön a gyermek...

Nem tudtam szabadulni ettől a furcsa mondatától. Az állomásépület kijáratánál arra lettem figyelmes, hogy a küszöbön egy fiatal falusi asszony a zsebkendőjével mosdat egy

alig párhónapos apróságot.

Körülnéztem és láttam, hogy a nagy tolongásban, ennél a kicsi szigetnél mindenki meglassítja a lépteit, figyelmesen kikéri őket a nagy csomagokat cipelő hordár, az elegáns asszony kibontakozik a kitérője karjából, hogy egyedül kevesebb helyet foglaljon el, amíg a lépcsőkön lelépegetik, a katonák vezényszó nélkül rendekre szakadoznak és egyetlen ember se megy úgy el mellettük, hogy szemével végig ne simogassa, mintha mondaná:

— Jaj, de kedvesek, jaj, de szépek vagyatok.

Érdekes. Eddig nem figyeltem én se ennyire, most már messziről feltűnik az autóbussz ablakán át, hogy a járdán egy széles gyermek-kocsit taszít egy nő. A kocsiiban pedig felülve, két kicsi, teljesen hasonló szőke, göndörhajú fiúcska ül.

Már ott húzunk el mellettük. A gyerekek bámészan nézik a nagy, zsúfolt autót és az autóból egyszerre száz szem simogatja végig a széles kocsit. Mögöttem megszólal egy fiatal asszony.

— Nézze Jenő... Milyen aranyos ikerfiúcskák. Jaj, de büszke lehet a mamájuk.

— Persze, csak a mamájuk? Hát az apjuk szegényei talán, mondja nevetve a férfi és sokáig hallom még, ahogy kedvesen, évődve vitatják a szülők boldogságát.

És ezen a napon, mintha a sors különös nyomatékkal akarná igazolni a vonaton hallottakat: lépten-nyomon azt látom, hogy mekkora nagy öröm, milyen nagy dicső a gyermek.

A napsugárban fürdő Cenk alatti utcákban négy-öt gyermek-kocsi kerülgette egymást s dundi, eleven, egészséges gyermekek mosolyogtak a járó-kelőkre. Alig három-négy éves fiúcskák, lánykák karikával, rollerrel siklottak az emberek között, s ha néha valakinek elsodorták a kalapot a kezéből, abból nem lett felháborodás, csak mosoly. A fényképészüzletek ktrakataiban életmagyságú gyermekképek előtt állandóan csoportosan állnak a nézők és anynyi a becéző, dicsőítő szó a gyerekekről, hogy sokszor már túlszába esnek.

— Ugyilátszik, tényleg igaza volt az útitársamnak, állapítom meg magamban és a sétatéren egy árnyékos padra húzódom, örvendezve nézem a porban cserebogaraszó gyermekhadat, amikor arra leszek figyelmes, hogy két apróság között nézegetlérés támad.

— Az én cserebogaram gyorsabban megy, mint a tied.

— Nem, az enyém a gyorsabb, csak te kicserélted.

— Hazudsz...

— Te szoktál hazudni...

Végre biztos szer a sváb- és ruszli-bogarak ellen

„NEOTOX”
INSECTICID; CUTIA LEI: 18

Mentse meg ruháit a molyoktól „MOLITOX” használata által. Egy doboz egész szezonra elég. Ara 15 és 25 lei.

Kapható: Gyógyszertárakban, drogériákban, illatszertárakban és szaküzletekben.

— Én? Hazudni? Vigyázz...

Az éles gyermekhangokra a többi gyermek is abbahagyja a játékot és az egyik cserebogár körül még három, kisebb-nagyobb fiú és leány helyezkedik harciállásba.

Testvérek. Kétségtelenül hasonlítanak egymásra s erős mozdulatokkal kényszerítik a sértegetőt, hogy gyanúját visszavonja.

Már majdnem tettelegességgig fájul a vita és gyors léptekkel egyszerre két mama is érkezik a helyszínre, hogy a szorongatott fiúcskát oltalmazzák.

A testvérek kicsit zavartan, de táncleptében vonulnak át a másik sétányra, a mama undorral veszi ki a gyerek kezéből a vitás cserebogarat és ahogy eldobja, szemrehányóan mondogat a fiúnak:

— Miért kezdesz ki vetük? Tudod, hogy nevetletlenek.

— Hát csoda, ha azok? Helyesel a másik védelmező nő és ahogy nagy gonddal vizsgálja egy kicsi leányka rövid harisnyáját, le-sajnálkozva magyaráz a barátnője felé.

— Kérlek, nem is lehet négy gyereket rendszeresen nevelni. Látod, nekünk egy-egy van s mennyi baj van még az eggyel is.

Hideg zuhanyként mérgeznek e szavak és hirtelen körülnézve keresem a sok gyermek között a hasonlatosságokat, de csak egy párat találok testvért. A többi... Jól nevelt, jól felsült, jól öltöztetett, de — egyetlen ke.

Tehát értsük meg egymást kedves olvasó. A vasúti beszélgetés lényege igaz. Talán divatba jön a gyermek... De én hamar és túlzottan örvendeztem. Mert csak gyermek és nem gyerekekről volt szó.

Már csak 8 napig tart az ingyen ruházkodási alkalom

MARKOVITS nődivatáruház

ORADEA,

Regina Maria tér

10 éves jubileumi akcióján.

Május hó egyik napja egy pártatlan zsűri által, Dr Hărăgus közjegyző közbejöttével ki lesz sorolva.

A kisorsolt napon eszközölt vásárlások teljes összegét a cég készpénzben visszatéríti!!!

Itt az alkalom ingyen ruházkodásra!!!

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 800, félre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Clujf szerkesztő: **dr Sulyok István**

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

ÖFELSÉGE TÁVIRATA A SATUMAREI KISEBBSÉGI UJSÁGÍRÓKHOZ. Satumare. Saját tud. A kisebbségi újságírók szindikátusának satumarei csoportja vasárnapi közgyűlése alkalmából hódoló táviratot küldött **Öfelsége II. Károly királynak.** A táviratra az udvarnagyi hivatal a következő választ küldte a satumarei kisebbségi újságíróknak: **Öfelsége a király köszöni a közgyűlésük alkalmával hozzájuttatott hódolatot.**

Kisebbségi italmérőknek nyilatkozatot sem kell tenni. Bucurestiből jelentik: Jelentették annakidején, hogy az illetékes minisztérium a kisebbségi italmérők nyelvvizsgáztatására vonatkozó rendelkezését visszavonta. Amint a félhivatalos sajtóiroda közli, azt az intézkedést is hatályon kívül helyezték, amelynek értelmében a kisebbségi italmérőknek nyilatkozatot kellett volna tenniük a pénzügyvizsgátságokon.

Több házkutatást tartottak Oradeán valutakihágás és aranycsempészsé címén. Oradea. Saját tud. A rendőrség tegnap több házkutatást tartott valutakihágás miatt. Az egyik Regina Maria-éri ruhakereskedésből több üzleti könyvet elvittek a hatósági közegek. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást és így annak teljes befejezéséig nem adnak felvilágosítást. Egyes fővárosi lapok újabb aranycsempészséről írnak, amelynek számai állítólag Oradeára is elvezetnek. Nincs kizárva, hogy ebben az ügyben foganatosították a házkutatásokat is.

A cégtörvény érdekes módosítása. Bucurestiből jelentik: Mititi Constantinescu nemzetgazdasági miniszter rendeletét törvényt készített a cégbejegyzési törvény 25. szakaszának módosításáról. Eszerint a kereskedelmi cégek cégtáblán, számlákon, rendelési jegyzéken árjegyzéken, reklámokon, stb. nem használhatják a vállalat emblémáját, csak a kereskedelmi cég feltüntetése mellett. A cégfelirat legalább félfoly nagy betűkből készítenendő el, mint az embléma. A cégpapíron az embléma és cégfelirat mellett feltüntetendő a cég bejegyzésének száma is. Bankok, amelyek betéti társaságok, nem használhatnak emblémát és fel kell tüntetniük, hogy banküzletkezeléssel foglalkoznak.

Szentképeket kell elhelyezni a közhivatalokban. Satumare-ről jelentik: Az itteni megyefőnökségre rendelet érkezett, amelynek értelmében sürgősen ki kell javítani a történelmi emlékeket. A rendelet egyik pontja előírja azt is, hogy a közhivatalokban a jövőben a vallásos érzés elmélyítésére szentképeket kell elhelyezni.

Hullám fürdő

MEGNYILT!

Felvétel internátusba. A szentierenerenti nővérek vezetése alatt álló sibui tanítónőképző V-ik osztályába és a kereskedelmi liceum V-ik osztályába felvehetőek, akik a gimnázium negyedik osztályát végezték. A folyamodványhoz: állami születési anyakönyvi kivonat és abszolútuló bizonyítvány vagy Értesítő csatolandó. Bentrakási havidíj 560 lei. Van az intézetben elemi iskola és négy osztályú leánygimnázium is. Ezen tagozaton is 560 lei a havi ellátási díj. Tanácsos mielőbb kérni a felvételt, míg a helyek még nem telnek. Prospektust készséggel küld az igazgatóság. Az intézet rendkívüli adóya az anyanyelvűek számára. Az intézetet könnyen el lehet érni a fővárosból a vasúti állomásról. A tanítónőképző iskolát a német nyelvet.

Vigyázz!

Vannak utáztatok, amelyeket mint aspirint akarnak eladni, holott ezeket nem szabad aspirinnek nevezni. **Órizkedjen ezektől! Kérjen mindig**

ASPIRIN
TABLETTA
© "Bayer" KERESZTTEL

Megnyílt az oradeai strandfürdő. A mai nappal megnyílt a városi strandfürdő, amely teljesen átszervezve áll a közönség rendelkezésére. A strand egész éjjel nyitva tart.

Olaszország nem követel ausztriai adósságot. Rómából jelentik: A Havas ügynökség jelentése szerint Olaszország visszavonja képviselőjét abból a bizottságból, amelyet az ausztriai adósságokban érdekelt államok alakítottak, hogy az Anschluss által teremtett helyzetet tanulmányozza. Az olasz képviselő visszavonása azt jelenti, hogy a Birodalomnak más magatartása lesz az adósságok elismerésében Olaszországgal szemben, mint a többi államokkal szemben.

CACIULATA
Radioaktiv ásványvíz
A következő betegségek kezelésére:
Vese- és májbajok, a húgyútak megbetegedései, köszvény és artritisz.
Megrend: hető!
A fürdő igazgatóságánál «CALIMANESTI-CACIULATA» Gara JIBLEA, Jud. VALCEA.

Zürichi zárlat. Párizs 12.24 egynegyed, London 21.74 egynegyed, Newyork 438, Brüsszel 73.70, Milánó 23.05, Amsterdam 242.20, Berlin 175.80, Bécs — schilling 53, Prága 15.23, Varsó 82.40, Belgrád 10, Bucuresti 325.

*** Ön meg akar szabadulni betegségétől!** Az orvostudomány ma már egy olyan készítményt állított elő, amely zseniális összetételénél fogva gyors enyhülést és biztos gyógyulást jelent rheuma, köszvény, ülőideg- és háztizomzása esetében. Több mint 7000 orvos és számos klinika és kórház igazolja a Tozal és nagyseru hatását és elismeri, hogy ezen készítmény felülmúlhatatlan gyógyszer hűlése betegségeknek, főtájánál, általansáznál és gripánál is.

Tíz százalékkal emelkedett az ingatlanárak iránti érdeklődés. Bucurestiből jelentik: A kormány rendeletét törvény-javaslatot készített, amelyet most tanulmányoz a törvény-előkészítőbizottság. Az új rendelet törvény, amely előreláthatólag néhány nap múlva életbe lép, a főváros fokozott szükségletének fedezésére illetékemelését hajt végre. Az ingatlanok eladása esetén háromszázalékos városi illetéket fognak szedni. Ezáltal a jelenleg hét százalékos átirási illeték 10 százalékra emelkedik. Ez a rendelkezés csak a fővárosi ingatlanokra vonatkozik. Egy másik rendelet törvény új 0.4 százalékos pótlilletéket léptetnek életbe, mely mindazon számlákra alkalmazandó, amelyek Bucuresti területén történt eladásokra vonatkoznak.

Temetések Oradeán. Krupka Erzsébet hét éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a Centrala-utca 5. számú gyászaházban — Orosz János 47 éves korában meghalt. Temetése vasárnap 5 órakor lesz a Steinberger-kápolnában. (Erdélyi „Concordia”.)

Lázár Lucáné szül. Dézsi Anna 54 éves korában meghalt. Temetése 21-én volt a Rulikovszky-temetőben. (Caritas.)

Hullám fürdő

MEGNYILT!

Sulyos gépkocsiszerencsétlenség Satumare kellős közepén. Saját tud. Pénteken a déli órákban Satumare kellős közepén, a Mihai Viteazul-utcán sulyos gépkocsiszerencsétlenség történt. A belvárosi személyforgalmat lebonyolító Berkovic-cég egyik hatalmas személygépkocsija utasokkal zsúfolva, az állomás felé igyekezett. Amikor a Mihai Viteazul-utcán, a püspöki bérház elé ért, a sofőr lassított, mert előtte egy sörös üvegekkal megrakott társzekér, az ut másik oldalán szembe jöve, a CFR egyik személygépkocsija és egy bérkocsi haladt. A Berkovic cég kocsija után egy teherautó robogott, amely előzni akart. A hatalmas teherkocsi az összezúzott járművek között nem tudott keresztül hajtani, a Berkovic cég autóbuzsát derékba kapta és a sörös társzekérhez szorította, amely felborult. Az üvegek összetörték, a szekér pedig maga alá temette Lébi Antal fuvarost, aki sulyos belső és külső sérüléseket szenvedett. Az autóbuzs utasai között pánik tört ki. A személygépkocsi ablaka betört, karosszériája összezúzódtott s ha a társzekér az erős lökést fel nem fogja, az autóbuzs felborul. A teherautó elütötte még a 7. számú bérkocsit is, amelynek utasa: Papp Károlyné Csehoslovacia-utcai lakos, szintén megsérült. A teherautó a szerencsétlenség színhelyéről sebesen elrobogott. A rendőrségnek később a menekülő gépkocsit sikerült feltartóztatni és a vezetőjét: Salamon Bélát letartóztatták.

*** Gyermekek önként kérnek házhajtót és Darmolt kapnak,** mert a Darmol kitűnő csokoládézsi és fájdalom nélkül hat.

Felmentette az esküdtszék a gyilkosság vádjával terhelt mechanikust. Clujról jelentik: Az itteni esküdtszék most foglalkozott Regian Nicolae mechanikus bünperével, aki több ízben rálőtt szerelmére Pop Matild 18 éves özönyszölvő lányra, majd maga ellen fordította a fegyvert, amely azonban csütörtököt recndett. Az ügyesség „gyilkosság kísérlet felkérésre” címen emelt vádat Regian Nicolae ellen, az esküdtszék azonban, miután a sérüléséből felépült leány úgy vallott, hogy a fiu revolvere csak „véletlenül” sült el, arra a kérdésre, hogy bűncselekmény a vádlott „nemmel” felelt. A törvényszék ezek után csupán tiltott fegyverviselésért ítélte el Regian Nicolae-t 3 ezer lei pénzbírság megfizetésére.

Ha venni vagy eladni akar házat-telket-szölvő, saját érdeke, hogy a „Rapid” Balogh M., Pável-u. 19. sz. ingatlan irodához forduljon.

Felrobbant szénsavtartályok ablakokat, butorokat törtek össze. Oradea. Saját tud. Könnyen végzetessé válható robbanás történt szombaton délelőzben az oradeai Delavrancea-utcán. Az Andriuska-féle garázs közelében egy tehergépkocsi áll megrakva szénsavtartályokkal, amelyek a forró napon áttűzesedtek. Hét, vagy nyolc szénsavtartály óriási detonációval felrobbant és a szétrepülő acéldarabok a környék összes házainak ablakait betörték, sőt a házfalak is megrongálódtak s a szobákba repülő acéldarabok butorokat is megrongáltak. A nem mindennapi szerencsétlenség ügyében érélyes vizsgálat indult.

*** Pályázati hirdetés.** A romániai kegyes-tanítórend felvételi pályázatot hirdet. A kegyes-tanítórend baccalaureátusi vizsgát tett vagy a liceum VI., VII. osztályát nagyon jó eredménnyel végzett ifjakat vesz fel. A rendbe belépni óhajtok folyamodványukat 1938. július hó 15-ig Piarista Rendfőnökség, Cluj, Str. Duca 5. címre terjesszék be. A folyamodványhoz az alábbi okmányokat kell csatolni: 1. Keresztlevél, bérmlási bizonyítvány, állami anyakönyvi kivonat és állampolgársági bizonyítvány. 2. Erkölszi bizonyítvány az intézet igazgatójától, vagy hittanárától. 3. A baccalaureátusi vizsgáról szóló bizonyítvány vagy a liceum VI., VII. osztály elvégzését mutató Értesítő. 4. Orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó szerzetestanári pályára testileg alkalmas. 5. Szülői nyilatkozat arról, hogy beleegyeznek gyermekük pályaválasztásába és töle anyagi támogatást nem várnak. 6. Bizonyítvány arról, hogy a premitár szolgálatnak korához képest eleget tett.

Az orastieji Oltáregylet folyó hó 29-én, vasárnap műsoros Anyák napiát rendez.

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártlan széneavas, radioaktív só, vasas forrászavakkal. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység izomcsúsz, hólyaghurut és kimerülési idegesség esetén.

Szív a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett

Női betegség idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Ivókurák szak orvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árral.

Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. — Állandó katonazene.

Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIÁS, BANAT.

Hűtlen elhagyásért — egyhavi fogház. Satumareról jelentik: Az itteni törvényszék Weisz Jenő halmei szállítási vállalkozót, aki feleségét hűtlenül elhagyta, egyhónapi fogházra ítélte.

Kérelem a jószívű emberekhez: Jobb sorsra érdemes idős nő kéri a jószívű emberek támogatását. A nagy nyomorban élő idős asszony valamikor jómódban élt, saját háza volt s ő maga is sokat áldozott a jótékonyagra. Tizenhat gyermekét kellett azonban felnevelnie s most raadásul egyik gyermekének árvait is ő tartja, úgy hogy a legnagyobb erőfeszítés mellett sem bír a napi gondokkal megküzdeni. A tizenhatgyermekes anya, névszerint Vietoricz Antalné 1929 november 4-én díszoklevelet is nyert az anyaság magasabb hivatásának betöltéséért. Hogy ennek a hivatásnak továbbra is eleget tehesen s gyermekeit támogathassa, remélhetően, aki csak teheti, segítségére siet s pénz vagy egyéb adományait eljuttatja címére. Ennél is jobbra szeretné azonban, ha valaki munkához juttatná. (Vietoricz Antalné, Oradea, Josia-tér 14.)

Sulyos gépjárműszerelési baleset. Satumareról jelentik: Sulyos baleset történt a Mihail Viteazul utcán, ahol a Berkovics-féle 53-as számú társasgépkocsi több járművel összeütközött. Egy stráfszekér felborult és Lébi Antal fuvaros a kerék alá került. Az összeütközés következtében egy berkocsi is megrongálódott amelyből Papp Károlyné satumarei asszony az utestre zuhant és erős sérüléseket szenvedett. A rendőrség nyomozást indított, annak megállapítására, hogy a balesetért kit terhel felelősség.

Gyermekek

Önként kérnek hashajtót, ha már egyszer Darmolt kaptak. A Darmol kitűnő ízű és nem okoz fájdalmat. Ezért szeretik a gyermekek.

DARMOL

Darmol patikában, drogériában 4.- és 35.- L

Felvétel a romániai premontrei kanonokrendbe

A Szent István első vértanúról elnevezett Oradea-hegyfoki premontrei prépostság felvétel hirdetés olyanok számára, akik 17-ik életévüket betöltötték és hivatást éreznek magukban a szerzetesi életre és a lelkipásztorkodásra. A kérvényt az alábbi címre a következő okmányokkal felszerelve küldjék el:

1. Keresztlevelét, 2. Bérnyitvány, 3. Baccalaureatusi bizonyítvány, 4. Román állam polgársági bizonyítvány, 5. Bizonylat arról, hogy a premonstratensz kötelezettségének, vagy általában a katonai kötelezettségének eleget tett, 6. Orvosi bizonyítvány, 7. Erkölcsei bizonyítvány a hittanártól és a helybeli plébánostól, 8. Szülői beleegyezés, amennyiben kiskorú annak a kijelentésével, hogy a szülő nem szorulnak rá a fiu anyagi támogatására.

Csak az jelentkezzék, aki hivatást érez magában arra, hogy a szerzetesi életnek komoly felelősségében igyekezzék első sorban életszentségét és örök üdvösségét munkálni, akinek kedve van az Oltárizsentség, a Szent Szív és a Szent Óra tisztelgetésével és a liturgikus életnek a mélységével a lelkipásztori munkában résztvenni; „akik hajlamuknál és tehetségükönél fogva hivatást éreznek valamely tudomány, vagy művészet alaposabb művelésére”; amely a szerzetesi hivatással nem összeférhetetlen, sőt amely a szerzetesi hivatás zavartalan lelki életében alapot és támaszt nyer.

Jelentkezzék az, akinek áldozatkész lelke van ahhoz, hogy egy rend erkölcsi újjászületésének a munkájában részt vegyen, amely már 800 év óta alapítójának, Szent Norbert szellemének az örököse.

Oradea, 1938. április 9.

Szilágyi M. Dózsa,
regent al Prepozituro,
premonstratenz

Népnevelés olcsó szakkönyvekkel

A „Magyar Nép” legújabb könyve a „Konyhakertészet”

Ezelőtt kilenc évvel, éppen a konverzió előtti legnehezebb időkhöz, aránylag kicsi székely községben voltam ismeretterjesztő előadást tartani és az előadás után, a falu plébánosától érdeklődni kezdtem az emberek anyagi helyzetéről.

El voltam készülve, hogy — mint akkor általában — nagyon szomorú képet kapok az eladósodásról s annál jobban meglepett, amikor azt hallottam, hogy az egész községben alig 3-4 gazdának van némi adóssága, a többi viszont jól bírja magát.

— Hogy lehet ez? — csodálkoztam a hallottakon.

— Nálunk az asszonyok ügyessége mentette meg a falut. — mondotta a pap és röviden elbeszélte, hogy ott milyen egyszerű konyhakertészkedés folyik.

— A mi asszonyaink a konyhakertekből annyit keresnek hogy abból a ház minden kiadására telik az állattenyésztés és mezél termelés pedig fedezi az adót és más költségeket.

Alaposabban utánanéve a dolgoknak, tényleg azt láttam, hogy alig 100-200 négyzetméteres kertekben kitűnően kerítéskészítők az asszonyok, kicsi melegágyakból már kora tavasszal hozták a városba a salátát, retekot, spenótot, stb s állandóan van zöldségfelújítók eladásra.

Ez a nagyszerű és öröndetes látvány jutott most újból eszembe, amikor kézhez kaptam a „Magyar Nép” legújabb népnevelő könyvét, melyet a konyhakertészetéről Konecz Lajos turgu muresi róm. kat. képzési tanár írt.

Csupa hasznos értékes tanács van ebben a 240 oldalas könyvben s minden oldalon külön ábrák mutatják azt, hogy ezeknek a konyhakertészeti tanácsoknak mi az eredménye. Aprólékosan megmagyarázza a konyhakert berendezését, a talaiművelést, melegágykészítést és kezelést, vetésforgót, palánták és vetemények ápolását, külön csoportokban tárgyalja az egyes zöldségféléket, hüvelyeseket, gumósokat, fűszernövényeket, megismerteti a kártevők elleni védekezéssel és alapos részletességgel tárgyalva az egyes növények és gyümölcsök téli elrakását, még arra is kitér a figyelmre hogy a kitűnő bolgár-rendszerrel is megismertessen.

Akik ismerik Konecz Lajos tanár alapos szak tudását és tudják azt, hogy ő nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is foglalkozik ezekkel a dolgokkal, nagy örömmel és teljes bizalommal ajánlhatják minden gazda és gazdaszony figyelmébe a „Konyhakertészet” c. könyvét, melynél drágább szakkönyvek jelenhettek meg, de értékre nézve nem nyújthattak többet.

A könyv a clujai Minerva műintézetben készült és igazán hámulatoltsón, 50 lejért rendelhető meg. Reméljük, hogy rövidesen könyv-árusi forgalomban is beszerezhető lesz.

Földi István.

Megkezdődött a gyülekezés az Eucharisztikus Világkongresszusra

Megérkezett a namuri püspök, az állandó bizottság elnöke

Budapestről jelentik: Az Eucharisztikus Világgyűlésre megkezdődött az előkészítő munkák és résztvevők gyülekezése. Pénteken este megérkezett Budapestre Heylen Tamás namuri

* A létért való küzdelemben gyakran hathatós segítségére van a dolgozó egyéneknek egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggel elgyomorral bevéve azért, mert ez gyorsan szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly igen fontos bélműködést és anyagcserét. Kérdezze meg orvosát.

SPORTHIREK

Crisana-Sportul Studentesc Oradeán. Saját tud. Nagy érdeklődés előzi meg a vasárnapi Crisana-Sportul Studentesc mérkőzést amelyet délután 5 órai kezdettel bonyolítanak le a Carol pályán, Chicin bíró bírászkodása mellett. A találkozóknak mindkét csapat szempontjából nagy jelentősége van. A Crisanának létkérdés a győzelem, mert vereség esetén a minősítő küzdelmeibe sem kerül be, viszont a Sportul Studentesc győzelem esetén megelőzi a negyedik helyen a Juventust és elkerüli a minősítőt. A Sportul Studentesc csapata pénteken éjjel 12 órakor megérkezett Oradeára, hogy pihenten álljon ki. A fővárosiak összeállítására a következő lesz: Misu Constantinescu — Duce, Bădulescu — Tache Dumitrescu, Drăgan, Mitan — Fănel Dumitrescu, Titu Dumitrescu, Marinescu, Ștefănescu Voicu. (Ghică Popescu beteg és nem játszhat).

KIJELÖLTÉK A ROMÁN VÁLOGATOTT LABDARUGÓ CSAPATOT. Bucurestiből jelentik: Május 25-én, szerdán bonyolítják le az Onel Stadionban a világbajnokságra készülő román válogatott labdarugó csapat második edzőmérkőzését. Ellenfél az angol kupagyőztes Preston North End csapata lesz. A román válogatott a következő összeállításban veszi fel a küzdelmet: Pavlovici — Bürger, Felecan — Vintila, Rasinaru, Rafinszky — Bindea, Moldoveanu, Barátky, Bodola, Dobay. Tartalékok: Szadovszki kapus, Chiroiu háttvéd, Barbulescu fedezet, Kovács és Prasszler csatárok.

Feloszlatja labdarugó szakosztályát az Universtitatea, ha nem marad benn az első osztályban. Clujról jelentik: Az Universtitatea közgyűlésén elhatározták, hogy az egyetemi csapat nem vesz részt a minősítő küzdelmeiben és amennyiben nem maradnak meg az A) ligában labdarugó szakosztályukat feloszlatják. Hosszas beadványt intéztek a labdarugó szövetséghez, amelyben kifejtik, hogy a jelenlegi kétszoros első-osztályt két évre szervezték és egy év után mégis megváltoztatják. A minősítőben azért sem vehetnek részt, mert a csapat tagjainak nagyrésze diák, akik ebben az időpontban vizsgáznak.

David a válogatott keretben. Bucurestiből jelentik: A világbajnokság előkészítő bizottsága Davidot, a CAO kapusát besorozta a 22-es kerékbe Szadovszky és Pavlovici mellé.

Jerusalemét leszerződött a Rapid FC. Bucurestiből jelentik: A Rapid FC, amennyiben bekerül a Középeurópai Kupa résztvevői közé, csapatát megerősíti. Szó van a sokszoros osztrák válogatott Ausztria játékosnak Jerusalemnak leszerződéséről is.

Az angol-jugoszláv D. C. mérkőzés. Zagreből jelentik: Nagy érdeklődés előzi meg az Anglia-Jugoszlávia Davis Cup tennis mérkőzését. A két csapat a következő összeállításban mérkőzik: Jugoszlávia: egyesben: Mitics és Pallada (Fűncsecs a jugoszláv éljáterkos betegség miatt nem vehet részt), párosban: Mitics-Kukuljovic. Anglia: egyesben: Shays és Butler, párosban: Butler-Wilde. Valószínű, a jugoszlávok győzelme.

Kilenc percet újrajátszanak a Crisana-Dragos Voda mérkőzésből. Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bajnokság intező bizottsága, helyt a Crisana óvásának és elrendelte, hogy a Dragos Voda-Crisana 5:3 arányban végződött mérkőzés utolsó kilenc percét ismételjék meg. A bír ugyanis a szabályokkal ellentétben nem engedte meg, hogy Pülök helyett más védjen egy 11-es. A mérkőzést egy később kijelölendő időpontban 4:3 gól arányú állásnál a 11-es rugással folytatják.

Csodálatos személyvonat

Jete: Dallas Sándor

Egy barátom, aki gazdag ember, feljött hozzám a minap este. Utiruhában volt, kis bőrnő a kezében, félórával azelőtt szállhatott le a vonatról s úgy jött, olyan vidáman és olyan lelkesedve, mint aki valami szenzációt fedezett fel, mint akit valami öröm ért. Csaknem olyan vidám volt, mint egy gyerek. Sohasem láttam ilyennek. Kemény ember ő valójában, nagyon sokat dolgozik, sok pénzt keres, fáradhatatlan, erős, ügyes, harcos ember, aki talán egész életében mindig győzött és akit sohasem győztek le. Biztos ember, nem kicsinyes, szereti az életet, éli is, van módja rá, üzleteket köt és bejárta a világ nagy részét. Megkóstolta, megélte és tudja. Azt mondja:

— Mindenütt egyforma az élet s aki érti az életet, annak mindenütt szép.

Gyakorta irigyeltem az energiáját, a nagy, mohó egészségéért, azért, hogy élni tud. Ő, a tipikus gyorsvonat-utazó, azt hiszem, világéletében nem utazott máson, csak gyorsvonaton. Luxushajón övé az első osztály. Ha sürgős az útja, repülőgépen megy s nem nézi a pénzt. Biztos fellépésű. Mindig okos. Mindig fölünyes. Mindig határozott. Most szinte úgy robbant be hozzám és nevetett. De olyan különös volt a nevetése. Éppen az energia hiányzott belőle, a biztos keménység. A fölüny.

— Tudod, mi történt velem? — kérdezte, mikor még le sem ült. — El nem képzeled, milyen szép két napom volt. Személyvonaton utaztam.

— ?

— Igen, igen! — nevetett. — Személyvonaton. Tudod mi ez? Fogalmad sincs róla. Legjobb tizenöt éve nem ültem ilyen polgári alkalmatosságon. Volt már expresszen külön fülkém. Utaztam autón Párizsba. Mentem repülőgépen háromszázkilométeres sebességgel. Arcom ismerem a két vonatok összes bitang siberéit. De személyvonaton nem ültem vagy tizenöt esztendeje már. Te tudod, hogy én mennyit utazom s az a meggyőződés, hogy a gyorsvonatokon csupa egymással ellenséges ember utazik. Csupa aggódó ember. Számokkal és üzletekkel vesződő ember. Rideg ember. Csupa izgatott és magából kiforgatott ember, csupa utálatos ember. Pfü! Tudod te, mennyivel más a személyvonat? Mennyivel kedvesebb? Mennyivel nyugodtabb? Igazabb? Emberibb? En most felfedeztem a személyvonatot s azt mondom: csaknem boldog vagyok.

— Fené! —

— Igen, igen! Ilyen szép élményem, Isten tudja, mióta nem volt. Mi van ma? Csülörtök? Nos hát kedden délben rohantam ki autón az állomásra, nagyon fontos dolgom volt, okvetlenül el kellett volna érnem a gyorsvonatot. Kiszállok az autóból:

— Itt még a gyors?

— Nem. Egy perc elment.

Bosszankodtam.

— Mikor indul a legközelebbi?

— Este hétkor.

— Baj. Ez késő. Addig elkésem.

— Van egy személyvonat közben, uram.

— mondta a vasutas, az mingyárt indul s két órával ér csak oda később, ahová az úr igyekszik, mint a gyors, amely elment.

— Mikor indul az?

— két perc múlva.

— Jó!

Nevetett. Megelégedetten nevetett. Boldogan.

— Beszálltam. Elindultunk. én dühös voltam s vagy két óráig föl se néztem, csak újságot olvastam mérgemben. Végre elfogyott az újság, felpillantottam és meghökkenem. Meghökkenem, mert olyan volt a kép körülöttem, mintha egy békés, kedves családba potylyanítottam volna bele. Szemben velem, figyel csak, egy köpcös úr ült, vadászkalappal a fején, erős bakancsban s olyan pros és mosoly-

gós arccal, mint maga az erős, békességes élet. Mellette egy fiatal, harminc év körüli asszony ült a két kis fiával, ruhát vehetett nekik itt a fővárosban, mert a gyerekek új ruhában feszengetek s minden pillanatban megígazitották a kabátujjukat. Gondolom, az asszony valami intéző felesége lehetett.

— De van tovább is. Volt még a fülkében egy olyan tizenhétéves forma kislány, nemrég vethette le az intézeti uniformit, most képesítődhetett. Mert megesküszöm, hogy tanító-nő volt. Ő regényt olvasott. Az ablaknál egy olyan jegyzőforma ember ült, legalább kilencvennyolc kilót nyomott s nem lehetett magasabb százhatvannyolc centiméternél. Ellenben a nyakbőrsége negyvennégyes. Hát tudod, úgy ültek, úgy éltek ott abban a fülkében, hogy igazán azt éreztem: valami kedves, vidéki családba pottyantam bele ezzel az én hajszolt és nyugtalan valómmal, az egész gyorsvonati élettel, a feszülő idegeimmel, a cinizmusommal, így, ahogy ismersz és ahogy most itt ülök előtted. Csupa rosszul szabott ruha vett körül, de csupa derűs tekintet és csupa elhasznált, kedves, családi koffer. A jegyző lábán cugocipő volt, az asszonyka hüvelykujján megfeketedett, vékonyka vágások, mint azokén a vidéki úraszonyokén szokott lenni, akik dolgoznak a háziartásban, meghámozzák a krumplót, klopfolják a húst, elteszik a befőttet s ezenközben vágja be az epidernusukat a konyhakés. Ez most tegnap biztosan barackot hőmozhatott lekérni, vagy befőtnek. Nagyon kedves volt.

— Megállj! És semmi siberelegancia. Semmi városi tolvajnyelv. Jó, kedves, vidéki tájszóval beszéltek, a szemükben az otthonuk íze, jó, békés esőndek, esti nyugalom, kutyagatások íze, nádtetők, mit tudom én, mik. Egész külön világ. Tiszta, szép, apróságokon és hétköznapiakon épült világ, amelyben várják az ünnepet. Amilyen nekem sohasem lesz. Értsd meg: semmi raffineria. Semmi perverzitás. Még csak rúzs se a szájukon. Semmi. Szép, nyugodt, falusi emberek: mentek hazafelé. Két-három óras útra roppant elemózsiás csomagokat pakoltak fel. És ettek, Tudod, mi ez? En tizenöt éve nem láttam vasúti fülkében enni. Az én orrom tele van az ékezőkocsi szagával s az idegeim a nyolcvan kilométerrel, vagy a hetvenötöt, ahogy az expressz rágtat. Ezek meg ott kibontották az ölükben az ételés csomagot és ettek. A vadász fölt kolbászt evett száranyú paprikával, a fiatalasszony meg

TALÁLKOZÁS

Tudtam, hogy egyszer el fogsz menni tölem sebezett szívvel, csalódom, messze, messze és szerteszét helyongsz sok új tavaszban, hogy szíved méltó párját megkeresse —

tudtam, hogy egyszer te is el fogsz hagyni, nyugtalan álmod idegenbe tépnek és elfelejtesz mindent, ami szép volt s amiről ifjú álmaink meséltek.

Órák, napok és évek elfutottak... Nem maradt hű tehozzád, csak a bánat, s ma újra, újra a füledbe csendült aranycsengője dalnak, ifjúságnak!

Egy csók... és minden új életre kelno: szegény szívünknek megágyzott szerelme és répilejtett órák vágya halkan reánkzuhogna forró áradatban!

Egy perc csupán és vége már a láznak, égő szavunkat odaadtuk másnak, elpazaroltunk kacagást és könnyet —

s nem eszokoljuk meg egymást soha többet...

EARSY IRMA.

Egyhetes kirándulások

PÁRISBA,

melyeket a

francia államvasutak hivatalos képviselője

rendez.

Indulás Bucureștiből minden szombaton.

Jelentkezéseket elfogad és információval szolgál az „EUROPA” Organizația Națională Română de voiaș și turism irodái, így Oradeán a

Banca „Dacia”

Str. Regele Ferdinand No. 9.

a gyerekekkel rántottcsirkét.

— Tudod, milyen csodálatosan szép volt ez? Milyen megkapó? A csirkének a mellcsontját az asszonyka eltörte a nagyobbik gyerekekkel. Tudod te, mióta nem törtem én találos csirkécsontot? Legalább huszonöt éve. De várj csak, most jön a szép! A vadászruhás úr kinyitotta a kofferjét, kivett egy poharat, meg egy üveg bort, vörösbort töltött és nagyot ivott. Gusztusosan, szomjasan. Öszintén jót ivott. Aztán szürra gyújtott és beszélgetni kezdett a jegyzővel. A természéről beszélgettek, amely jó volt, meg valami legelőgyűről, amely miatt pörök támadtak a faluban s egy magánútról, amely el kellett dúcoltatni, mert már bejártak rá a szekerek. Aztán a gyerekeket kezdte egymindálni számtanból a vadász, összeadatott, kivonatolt, szoroztatott velük; mit mondjak neked? Félórán belül az egész fülke beszélgetett. Csak én hallgattam, mert én voltam közöttük a gyanus: lélek szerint idegen. Igazuk volt: százezer lei ügyében utaztam, ennyit ért az üzletem. Bizony Isten, olyan voltam közöttük, mint egy tolvaj. Mint valami széthámos vagy valami szökött, intellektuális fejjenc.

— És tudod még, mi volt? A legszebb mi volt? Minden állomáson megálltunk. Ahol máskor átróhantam és semmit észre nem vettem, ahol ki se néztem az ablakon, ott most mind megálltunk. Ne gondolt, hogy pózolólok, persze, tudom, hogy minden állomáson megállt a személyvonat, de az kettő: tudni és végig is csinálni a megállásokat. Az más. Nekem idegenebb a személyvonat, az egész élete távolibb és idegenebb, mint a kínai nyelv, mert kínaiul dadogok pár szót, de személyvonaton tizenöt éve nem ültem. En örökre futok. Futok, ha itthon vagyok, futok, ha utazom, nekem körül nézni nincs időm.

— Hát mondom: megálltunk minden állomáson. Kicsiny és kedves állomásokon. virágos kert van mellettük bekerítve. Nos és ezen az állomásokon mindenkit vártak. Egészséges arcú férfiak az asszonyokat, nagymamák a gyereket s mit tudom, kik, kicsodát, de nem volt egyetlen teszáló, akit ne várt volna valaki. Az asszony például, a két gyerekekkel, ahogy lezállt, egy barna arcú, erős, magas, vállas férfi megölelte. Nem viharosan, értsd meg! Azt én is tudok. Nem szenvedéllyel. Csak olyan jó, biztos, mindennapi üléssel, olyan gondoskodó és természetes férfifogással, amelynek egyöntetű, masszív melege van és amely beleivódik a testbe, hogy soha többet nem lehet ott hagyni, mert erősebb, mint a gyökér. Megesküsztem a gyerekeket s az állomásfőnök barátian szalutált nekik.

— Szerusz. Hogy utazott, nagyságos assz-

szonyom? Milyen szép új ruhátok van, gyerekek!

— Kint sárga bricska várt rájuk, a kocsis köszönt, prüszkölték és kapartak a lábukkal a lovak; olyan volt ez, mint a mese. És én olyan voltam a fülkében, mint egy mandzsúriai átutazó.

— Nos?

— Nos? Csak azt tudom, hogy mire kiürült a fülke, én ilyen szomorú lettem, mint a barom és megkívtam, hogy én is kiszálljak egy ilyen kis állomáson valahol. És tudod, mi történt? Nevethetsz rajtam, ha tetszik és mondhatod, hogy sentimentális vagyok: Ki is szálltam. Kinéztem magamnak egy szép kis állomást és kiszálltam. Az állomásfőnök itt is kint állt, szalutált az ismerősöknek, ahhoz odamentem, mikor a vonat elment, bemutatkoztam neki, — tudod mit? — megmondtam az igazi nevemet s megkérdeztem tőle, hogy itt megürült egy tanítói állás, mert én tanító vagyok és megpályáznám. Csodálkozva nézett rám.

— Micsoda kérem?

— Egy tanítói állás.

Mosolygott.

— Dehogy, uram. Dehogy. Két tanítónk van, mind a kettő erős, egészséges ember, nincs itt üresedés. Önt felülte valaki.

Ezt mondta és barátságosan nézett rám. Én csalódott arcot vágtam.

— Ejnye, de kár. — Ezt mondtam. — Pláne már úgy-e, nincs is vonatom visszafelé?

— Bizony nincsen, sajnos, csak az esti gyors, az meg itt nem áll meg. Ön városi ember?

— Nem, — mondtam, — csak rokonaim vannak a fővárosban, tőlük jövök, ők hallották ezt az állásügylet. Ejnye, ejnye.

— Csúnyán becsapták őket, — mondta az állomásfőnök részvevően. — Rossz vicc, de ha már itt van, uram, baj éppen nincs, egy éjszaka nem a világ. Nálam ugyan nincsen szállás, de az egyik tanítónál lesz, mert az legényember, bárha völegény. Vacsorára meg legyen szerencsém. Majd csak agyonütjük az időt.

— Hát így — mosolygott a barátom. — Érted te ezt? Ott vacsoráztam az állomásfőnök-nél, vacsora után sokáig tarokkoztunk, a tanítónál aludtam s féléjszaka pedagógiai kérdéseket vitatkoztunk. Az állomásfőnök-nél volt a kártya mellé csöndes bor szódával, összejötték az asszonyok is és az állomásfőnök-né énekelt, a tanító meg zongorázott; kísérite szépen. Béke volt ez, milyen csodálatos béke! A gyerekkorom visszahozhatatlan békéje. Egész éjszaka nem hűnytam le a szememet, hallgattam, hogyan ugatnak a kutyák. Reggel bejártam a falut. Sok meztelű gyerekekkel találkoztam, azoknak cukrot vettem, egy csapat kisleánynak meg vagy tizenkét méter hajba való pánlikát. Az egyiket Szabó Peroninak hívták. Sohase felejtem el. Délben a kaszinóban ebédeltem, megtárgyaltuk töviről-hegyire a politikai kérdéseket s míg vitatkoztunk, láttam, hogy a fejünk felett a légyfógó két legyet fogott. Délután kikisértek az urak az állomásra, szíves szavakkal elbúcsúztunk egymástól és — nos és most, ha megírnédnek egy állás az iskolában, én ott egész bizonyosan tanító lehetnék. Érted?

ÁTÉK A SZEMEKKEL

Ne nézz rám, fordítsd el rólam két mosolygó szemed. Különböznék, így is érzem tüzet: Égési lelkeket.

Most én hunyom le a szemem, várj egy kicsit. A sugarak, hiába, így is rám lobognak és melegítnek, mint a nap.

Hadd tegyem mostan a szemedre hús tenyerem. Forró szemed, jaj, így is látom, sugaras lény a szívemre pereg.

Így is látom én mindig, mindig, ha távol vagy is. Végtelen vad tereken is átvilágít A két szemed: a végzetem.

ÖLBEY IRÉN.

Tanító lehetnék, mondok egy nevet: Komádon.

Cigaretét vett, rágyújtott, erős dohányos.

— Ennyi az egész, öreg. Az egész személyvonatügy. Kiszékhámskodtam magamnak egy boldog és nyugodt napot. Te tudod, hogy én sokat csavarogtam a világban, voltam még Bombayban, sőt Honkongban is, de én nekem soha olyan boldog és szép napom nem volt, mint ez a mostani. Hogy személyvonaton utaztam és tizenkétezer pengő ellenében leszálltam egy kis állomáson.

— És tette hozzá elgondolkozva, — soha ez még nem történt velem: mikor jöttem vissza, először éreztem életemben, hogy fáradt va-

gyok. Valahol egészen bent valami járdáság él bennem. Holnapra, persze, elmúlik ez az érzés, fölveszem a régi bőrcimmet és holnap már nem fogok lekésni a gyorsvonatról, mert a dolgomat mégis csak el kell intéznem valahogy, elvégre nagy összegekről van szó és talán nem késtem még el vele, de nem furcsa, mondd, nem furcsa, hogy az embernek ilyen bolondériái vannak harminckilenc éves korban? Nem furcsa, hogy az ember leszáll egy kis állomáson és harminckilenc éves korban felfedezi, hogy jó lenne egy kis béke, hogy harminckilenc éves korban felfedezi a személyvonatot?

Ősrégi hangszerek múzeuma

Érdekes kiállítás nyílt meg a napokban Párizsban. Milyen hangszereken játszottak a régi magyarok?

Párizsban érdekes kiállítás nyílt meg a napokban: régi hangszereket gyűjtöttek össze s a tizenhét és tizennyolcadik századokból való zeneszerszámokban gyönyörködhetett az a közönség, amelyik még ilyen dolgokban is örömet tud találni.

A zene az emberi érzelmek megnyilatkozásának legrégebbi formája. Kétségtelen, hogy már az ősember is igyekezett utánozni a madarak énekét s örömeinek, vagy bánatának énekekkel adott kifejezést. A hangszerek ősenek az „ütőhangszert”, szóval a dobot lehet tekinteni, hiszen fadarabok egymáshoz való csapkodásával már az ősember is különböző hangokat csalhatott ki. Hasonlóképpen régi a pásztorcip. Az ógörögök igen bájos dallamokat tudtak kicsalni a pásztorcipből s a havasokban élő pásztorok között ennek a primitív hangszernek nem egy művésze akadhatunk.

A zeneszerszámok mai formájukban a XVIII. század elején kezdtek kifejlődni. A lantot, a hárfát, a citerát, az egyhuru hegedűt, sőt a cimbalmot is, ősmérték egyhuru és ógörögök és a rómaiak is, nemkülönben a dobot és a fuvós-hangszereket, de mai formájukat mégis a tizennyolcadik században élő nagy-művészek kapták, akik a zeneművészet tökéletesítése mellett gondot fordítottak a hangszerek fejlesztésére is.

Az orgona szintén nagy multra tekinthet vissza. Mint tudjuk, Budapesten, az aquinkumi ásatások alkalmával találtak egy ősrégi, vízi-orgonát, amelynek feltalálójául Ktesibios görög mérnököt tartják, aki tudvalegőleg Kr. e. 170-ben élt. Az orgona, a hárfá és a kürt különböző formákban szinte minden kultúrkor-szakban szerepelt, s talán csak a japánok nem ősmérték az orgonát. Az ősrégi hangszerek a gitárra emlékeztető biva és a hárfá. Régi japán képeken gyakran láthatunk hárfázó nőalakokat. Népszerű volt a hárfá az egyiptomiaknál, az indusoknál és az ógörögöknél is.

A feledésbe merült, régi hangszerek között sok olyan akad, amit ma már semmiféle formában sem használnak, viszont a legtöbb ma is forgalomban van. Ha figyelmesen szemléljük a régi nagy mesterek festményeit, amelyeken éneklő angyalokat, szeráfkrusokat festettek, csodálatos alaku hangszereket láthatunk, amikről az avatalan bátran lehetné, hogy csak a nagy művész fantáziájából pattanhattak ki. Pedik Van Eyck csodálatos genti oltárképén az angyalok valóságos instrumentumokon muzsikálnak: a psalterium a citera őse volt, s a hárfá és lant ma sem ismeretlen. Hordozható orgona látható Andrea da Firenze képén, s a többi művészek is a maguk korának egyházi dallamokra alkalmas hangszereit festették meg. Memling triptychonja, amelyet az antwerpeni múzeum őriz, a XV. század hangszereinek egész arzenálját mutatja be. Látható Memling gyönyörű festményén az egyhuru hegedű, amit trumscheit néven ősmérték, a palterium, a lant, a hosszú, egyenes trombita, portatív (kézi orgona, a harmonika és orgona őse), hárfá és viola de braccio. A művészi extázis már csaknem kéjelgőssé fokozódott Memling e művén, hogy a különböző hangszerekhez fokozza a különböző színkálából kialakítható hangulatot.

A XVI. században volt egy különös zeneszerszám, a forgó lant. Tökéletesen hasonlít a Nagy Magyar Alföld juhásznépe körében ma

is népszerű tekerőhöz; s a duda is olyan volt háromszáz év előtt, mint a hontmegyei pásztorok még mindig kedvertető dudája.

A legtöbb változáson a hegedű és a zongora ment át. Az egyhuru hegedűtől a Stradivariói a legkülönbözőbb vonóhangszereket ismerték. A XVI. század liron de braccionja tizen-négyhuru volt, a XVII. század gamba barytonja hat és nyolc huro, a XVIII. század cellóján és az olasz hegedűn csak négy hur volt.

A zongora az orgonából fejlődött ki. A XVII. és XVIII. századokban kísérleteztek a „spinettel” és csak Beethoven korában készítették az első, a mai formához hasonló zongorát. Ugyancsak Beethoven szerelte az első, modern zongorára írott szonátát, amit kifejezetten „kalapácsos” zongorára írt.

A pianinót az angol Wormuns talált fel és ő kapta erre 1826-ban az első szabadalmat is.

A magyar lélekben mindig dallambőség buzgott, a zene szeretete az ősmagyarokban is élt. A dob, duda, kürt, cimbalom és hegedű mellett a fuvola és a tárogató volt mindig kedves hangszere a magyarnak s Mátyóky és Kupeczky képein nem egy fuvolás figurát láthatunk. A kurucok is tárogatózó mellett keseregtek s nyirettyű derítette fel borongó lelkeiket. A vadászkrútnak sok művésze volt a magyarok közt, de ezt a mélyhangu, gyönyörű, melódikus hangszert megölte a modern kor — szakzofonja.

Tudomásunk szerint Budapesten és a kassai múzeumban gazdag hangszergyűjtemény van. Kár, hogy ezt nem mutatják be az eucharisztikus kongresszussal kapcsolatban. A budapesti mellett Londonban, Newyorkban, Párizsban és Brüsszelben vannak a legnagyobb hangszergyűjtemények. Ezek közül most a párizsi mutatják be a közönségnek. A világ handabandázása mellett jól esik arra is felfigyelni, — ami elringatta a lelkeket, a zene édes dallamaival. (H. Ö.)

Képünkön a XVIII. századból való, különös alaku trombiták, forgó lant láthatók amelyekkel az utcákon hangversenyeztek, egykoru öltözetben.

MIKOR HALT MEG GUTENBERG ÉS HOL TEMETTEK EL?

IRTA: DR. A. RUPPEL, A MAINZI GUTENBERG-MUZEUM IGAZGATÓJA

Két év múlva, 1940-ben fogják ünnepelni a könyvnyomtatás feltalálójának félévezredes jubileumát. A feltaláló Gutenberg neve, a nyomtatott betű azóta az egész világot meghódította. A nyomtatott betű áldásaival gazdagodott emberi szellem készül tehát világszerte hódolni Gutenberg emlékezetére előtt. — Mainzban, Gutenberg városában, Gutenberg-muzeum van, amely már jóelőre készül a félévezredes jubileumra. Pontos kutatásokat végeznek különösen Gutenberg életének adataira vonatkozólag. A mainzi múzeum igazgatójának, dr. A. Ruppel-nek, legújabb kutatásait közöljük az alábbi cikkben.

1465 január 17-én Adolf, massai érsek egy, a mai napig is fennmaradt okirattal, a könyvnyomtatás feltalálóját, Johannes Gensfleisch zum Gutenberget udvari emberré nevezte ki. Gutenberg ettől kezdve az érsek szolgálatában volt. 1468 február 26-án dr. Konrád Humery mainzi tanácsos elismerényt adott arról, hogy átvette Gutenberg örökségét, egy nyomda-műhelyt. Ezek bizonyítékai, hogy Gutenberg 1465 január 17-én még élt, de 1468 február 26-án már halott volt. Ő viselte utólag a Gensfleisch zum Gutenberget nevet.

1916-ban F. W. Roth levéltáros Antonius Florentinus önvallomásában, melyet kétségkívül 1475 körül Péter Schöffer mainzi nyomdájában nyomtak, — a könyv végén a nyomdász szignálása után a következő bejegyzést találta:

„Anno Domini 1468 uf sant blasius tag starp der ersom Meinster (!) Henne Ginsfleisch, dem got gnade.“

(„Az Urnak 1468-ik esztendejében Szent Blasius napján halt meg Henne Gensfleisch, a tiszteletreméltó mester, akiért hálát adunk Istennek.“)

Ebből a följegyzésből ő arra következtet, hogy Johannes Gensfleisch halt meg 1468 február 3-án. Abban az időben több Johannes Gensfleisch nevű személy élt, de tudomásunk szerint a tiszteletreméltó mester címmel csak Johannes Gensfleisch zum Gutenberget illet-hetjük.

Tény, hogy Schöffer nyomtatványának ez a példánya, amely az említett följegyzést tartalmazza, minden nyom nélkül eltűnt. Tekintve hogy hajdan ez a nyomtatvány az elville-i káptalan illette meg, föltehetjük, hogy a káptalan feje, Leonard Mengoss, az elville-i plébános (1473-ban halt meg), írta ezt a bejegyzést. Leonard Mengoss nemcsak Elville-ben volt plébános, hanem mint kanonok a mainzi Szent Viktor káptalanhoz is tartozott. Ez utóbbi minőségben hívta meg Johannes Gutenberget, hogy tanuként szerepeljen 1457 június 21-én egy szerződés megkötésénél. Mengoss tehát személyesen ismerte Gutenberget. A följegyzésben nem történik említés sem a halál, sem az eltemetés helyéről. Így nem lehet arra következtetni, hogy Gutenberg Elville-ben halt-e meg és ott lett-e eltemetve?

Adolf massai érsek udvaránál nem tartózkodott Mainzban, hanem sokkal inkább a Mainz melletti kis Elville városka megerősített várában.

Egyesek azt hitték, hogy Gutenberg életének utolsó éveit Elville-ben töltötte. Ez tévedés. 1465 január 17-én történt kinevezése határozottan felmenti Gutenberget a további szolgálat alól; neki tehát nem kellett az udvarral Elville-be mennie. Az 1465-iki kinevezés arra is világosít, hogy az érsek termé-nyekben évjáradékot ígért Gutenbergnek. Ez a legkétszertelen bizonyíték annak, hogy Gutenberg nem lehetett állandó vendég az elville-i érseki udvarnál, ellenkezőleg továbbra is szülővárosában, Mainzban maradt, dacára, hogy a mainzi érsek udvari embere volt.

Ha Gutenberg élete utolsó éveit Mainzban töltötte, joggal arra következtethetünk, hogy ugyancsak Mainzban, szülővárosában halt meg. Ezt a feltevést más bizonyítékok is alátámasztják. Gellhus Ádám sírfelirata egész határozottan arról tanuskodik, hogy a könyvnyomtatás feltalálóját Mainzban van eltemetve. Ez a sírfelirat, mely a nyomda feltalálóját és halhatatlan érdemeit dicséri, utolsó sorában a következőket mondja: „Ezek a csontok a mainzi Szent Ferenc-templomban nyugszanak.“ Ezt a világos és határozott tény alátámasztja a nagy Gutenberg-család egy későbbi leszármazottjának, Maximilian zum Jungennek 1481-ben írott „Mainzer Chronik“ című kézírata, mely azt mondja, hogy Johannes Gensfleisch zum Gutenberg őseivel együtt a mainzi Szent Ferenc-templomban van eltemetve. Az a tudott tény, hogy Gutenberg ősei valóban az említett templomban nyugszanak, igazolja Maximilian zum Jungen állításának helyességét.

Ez a templom 1472-ben megsemmisült. Helyére a Jézusársasági Atyák hatalmas templomát építették, 1793-ban ez a templom is elpusztult bombatámadás folytán. A volt templomot a Schöffer nevű utca szeli át. Az utca

egyik oldalán, hol a régi kórus lehetett — vannak csak épületek, míg a másik oldalon, — mely alatt az egykori templom-hajónak legnagyobb része terül el, — egy üres tér van. Gutenberget minden valószínűség szerint, mint laikust, a templom hajójában temették el. Ez a tér tehát nekünk szent föld, mert itt pihennek Gutenberg hamvai. Jelenleg ez a hely siralmas állapotban van. De a mainzi községi tanács elhatározta, hogy a terület rendezését és emlékművet állít fel azon a helyen, ahol az ő nagy fia alussza örök álmát.

Gutenberg nagy művének élő emléke lesz a Gutenberg Múzeum, melyet Mainz városa szemben a székesegyházzal, több történelmi nevezetességű épületben fog elhelyezni. A Gutenberg Múzeumban az érdeklődőknek alkalomuk lesz, hogy fogalmat alkossanak maguknak az első nyomtatványokról és megtekintsék a XV. századbeli nyomdászok mesterműveit.

1940-ben, tehát két év múlva, a civilizált világ félévezredes évfordulóját fogja ünnepelni a nyomda feltalálásának, mely Mainzból indult el hódító útjára, hogy békés eszközökkel meghódítsa az egész világot és amely minden modern haladás anyja lett. 1940-ben 500 éve lesz, hogy Gutenberg első tanítványai Mainzból a szélrózsa minden irányában elvitték a rendkívüli találmány hírét. Két év múlva az egész világ nyomdászai és ezek s ezek, akik le akarják róni hálójukat annak az embernek, aki az ő számukra, a kulturált világ számára ezt a fontos eszközt feltalálta, zarándokolnak majd Mainzba, hogy a Gutenberg-emlékmű lábánál kifejezzék tiszteletüket a nagy mesternek.

For.: Sz. K.

OROSZ HUMOR

BOLDG OROSZORSZÁG

Az egyik moszkvai bulvardon egy idegen elgondolkozva jár-kél a tömegben, hirtelen megáll.

— Ki az ő? — kérdi az idegenvezetőt, egy lerongyolódott alakra mutatva, aki seprí az utcát. — Nagyon intelligens arca van.

— Az a híres fizikus, az egykori egyetemi tanár, Trofim Teodorov.

— Hml!... — csodálkozik az idegen. — És ez a cipőpuccoló itt? Ez se látszik közönséges proletárnak.

— Ez a bányászati főiskola volt tanára, Gregor Molotov, a kiváló geológus.

— És az a rikkanos ott? Az biztosan valamelyik híres muzsik, vagy karmester.

— Nem, nem muzsik. A híres jogtudós, Semion Markovics.

— Boldg ország — jegyzi meg az idegen — ahová tekint az ember, csupa intelligens, képzett ember. Önöknel talán nincsenek is analfabéták.

— De vannak. Nagyon is sokan.

— És hol vannak?

Az idegenvezető az idegen füléhez hajlik és sutogva:

— A Kremlben.

AZ ÉLET MOSZKVA-BAN

Ivanov megérkezik Moszkvába, találkozik Szergejevicscsa!

— Na mi'ven az élet Moszkvában? — érdeklődik Ivanov.

— Nagyszerű! Rend mindenütt, nagyszerű élelmérés. Igazán gond nélkül, nyugodtan, boldogan élhet mindenki...

— Érdekes, Stepanovtól éppen az ellenkezőjét hallottam. Nagy a nyomoruság, mindenki éhez, senkinek az élete nincs biztonságban, a cseka ügynökök... Azt mondta, hogy Moszkva maga a pokol.

Szergejevics Ivanov füléhez hajlik:

— Igenám, de el is vitték Szibériába!

BIZTOS ÁLLÁS

Mikor André Gide, a francia regényíró Moszkvában járt, mint a szovjetkormány vendégét végig vezették a Kreml érdekes helyein. Vélő egy magas, kilátókarzattal ellátott toronyhoz érkezett. Míg a kíséret lenn maradt, Gide felkapaszkodott a lépcsőkön. Fent a toronyban meglát egy unatkozó proletárt, egy bezárt láda előtt.

— Mit csinál itt, elvtárs? — kérdi az író.

— Örzöm a zászlót. Ebben a ládában ugyanis egy vörös zászló van; azon a napon, mikor ki fog törni a világorradalom, ki kell majd tűznom.

— Ugy... — bólintott Gide. — És meg tud élni a fizetéséből, amit ezért kap?

— Hát a fizetés, az nyomoruságos — feleli az éhezéshez megszokott zászlóőr — de ezzel szemben az állás holtomig biztos.

MEGNYUGTATÓ

Késő éjjel az egyik kereskedő vidéki háza előtt megáll egy autó s több fegyveres férfi száll le róla. Erélyesen dörömbölnék a kapun:

— Kinyitni!

Kétségbe esetten ugrik ki a család az agyból. Mit csinálnak? A leveleket égezzék el előbb, vagy a pénzt dugják el?...

— És ekkor egy hanz kívülről:

— Semmi félelem elvtársak, nem a cseka emberei vagyunk... csak rabolni jöttünk!...

MOSZKVAI SZÁLLODA

A varsó-moszkvai expresszvonat.

— Mondja — fordul egyik utazó a szomszédjához — először utazik Moszkvába?

— Nem, már negyedszer.

— És mit ajánl, melyik szállodában szálljak meg?

— A Continentalban.

— Lakott már ott?

— Nem, hanem a többiben már mindben laktam.

POLITIKA

Két ember Moszkvában a Vörös-téren.

Az egyik köp egyet.

A másik is köp egyet.

Az egyik: Na, most már ne is beszéljünk többet politikáról.

TITKOS VÁLASZTAS

Ivan Galubkin belép a szavaó terembe. Atnyujtanak neki egy borítékot, amibe az elnök egy cédulát tett.

— Így, elvtárs. Most pedig dobd be a borítékot az urnába.

De Galubkin kíváncsi s be akar pillanítani a borítékba.

— Megállj! — inti az elnök. — Nincs megengetve, hogy belenézz! Hát nem tudod, hogy a választás titkos?!

A REPÜLŐGÉP

— Elvtársak! — dörög a szónok rekedt hangon. — Nem járja, hogy olyan pesszimistikusan nézitek a technika fejlődését. A szovjettechnika csodálatos dolog! Ha a legközelebbi tíz esztendő alatt megvalósítjuk a második öt éves tervet, minden házvezetés fejének meglesz a maga repülőgépe!

— Ostobaság! — szól közbe az egyik hallgató.

— Mire való nékem egy repülőgép?

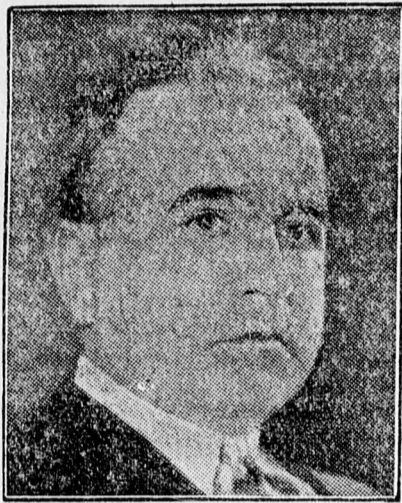
— Mire? Gondold meg csak, elvtárs! Például Moszkvában vagy és hirtelen megtudod, hogy Kazánban margarint osztanak szét. A másik percben felhúz a gépre. Kazánba repülsz és sorba állatsz a margarinért!

EURÓPAI ARCÉLEK

Getulio Vargas, Brazília újjászervezője

Irta: Csiszár Béla

Az elmúlt hét külpolitikai eseményei között hihetetlenül kevés feltűnést keltett a brazil államcsiny, amely Vargas elnök, Dél-Amerika legna-

Getulio Vargas

gyobb államának erőskezü és mély szociális érzéstől fűtött diktátora ellen irányult, s, mint ismeretes, kudarcra végződött. Az a rendszer, amelyet a brazil diktátor 1937-ben honosított meg, épen és sértetlenül került ki a küzdelemből. Milyen ez a módszer, kicsoda a brazil állam újjászervezője? — ezek a kérdések bizonyára sok ember előtt felmerültek. Dél-Amerika messze van, Brazília ügyeivel a világsajtó sem foglalkozik állandóan: így nem csodálható, ha ezekre a kérdésekre nem sokan tudnak választ adni. Kicsoda tehát Vargas elnök, akinek sikerült megbirkóznia nemcsak ezzel az államcsinyvel, hanem népe sok problémájával is és egy új rendszert, hasonlatosát a portugál rendi államhoz, beleegyeznie a brazil életkeretekbe? A brazil reformátor bátran odatehető azoknak a nagy férfiaknak a galériájába, amelynek élén Mussolini és Hitler áll. Ez az ember a brazil őserdőkből jutott el az elérhető legmagasabb állami méltóságig, az elnöki székig.

Szülei egyszerű, szegény állattenyésztők voltak. A fiatal Getulio ott nőtt fel az őserdőben, az egyik szegényes farmon. Gyermekevei hihetetlen nélkülözésben teltek, különösen azután, hogy atyjának egyik évben összes állatai elhullottak. A bajt meg lehetett volna akadályozni, ha az állam gondoskodik a kellő óvanyagokról és ha orvost tudott volna állítani a farmerek rendelkezésére. Ez az élmény elhatározta Getuliora. Elhatározta, hogy orvos lesz s a tudomány segítségével küzdeni fog szűkebb hazájában az őserdő veszedelmei ellen. Nemcsak ember-, hanem állatorvosi diplomát is szerzett s így felszerelve indult vándoruttra Brazília rengetegekben. Csakhamar rájött azonban, hogy a nép nyomorúságát nem elegendő receptekkel gyógyítani, gyökeres orvoslás kell, amely szociális reformokkal igyekszik felemelni a brazil népet megfelelő életszínvonalra. Az a rendszer azonban, amely ekkor a brazil államban uralkodott, mindent inkább adott, csak szociális bajokat nem akart orvosolni. Az uralkodó kaszt a kávéültetvényesek gazdag és dúslakodó rendje volt, amely csak a maga profitját nézte és hallani sem akart olyan radikális intézkedésekről, amelyek a mezőgazdasági rétegek megélhetését javítanák és érdekeiket különösképpen gondoznák. Vargas doktor, mikor ezt felismeri, már hátat is fordít az orvosi mesterségnek; érzi, hogy neki más hivatása van s ezt a missziót végre kell hajtania. Huszonhat éves, mikor felhagy az orvosi gyakorlattal és önként belép a brazil hadseregbe, hogy innen emelje ki sarkaiból az önző, tehetetlen rezsimet.

Rendkívül érdekes és jellemző felfogás, amely

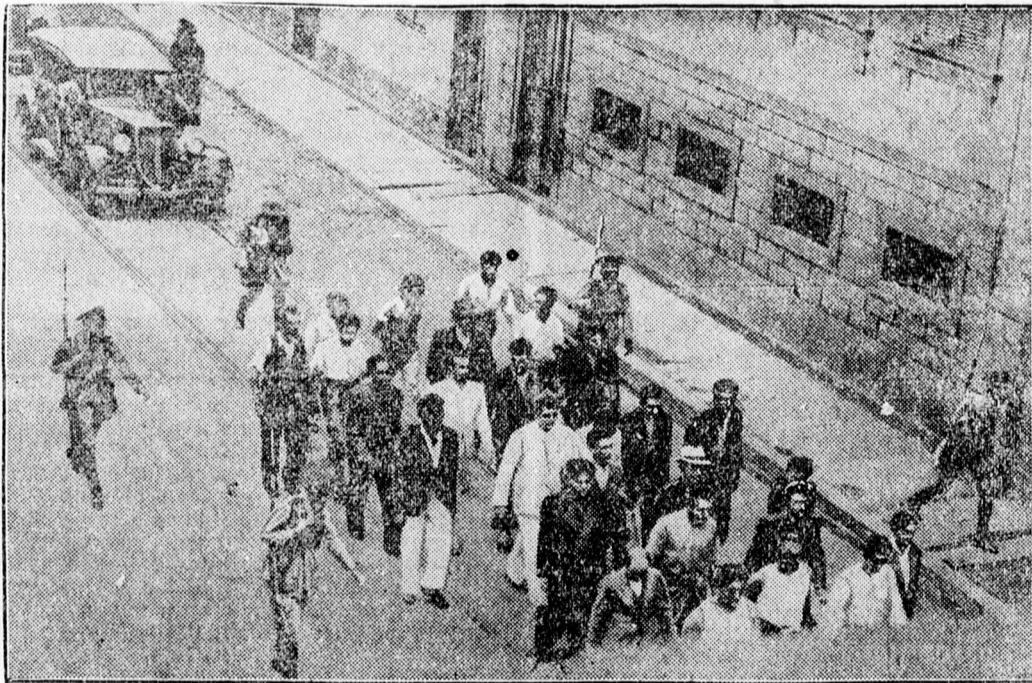
nem a politika arénájában hanem a katonaság segítségével látja legcélravezetőbbnek a politikai hatalom elérését. A hadseregben gyülekeztek ezidőtájt a fiatal tisztek, a pionírek és farmerek fia, akik egy új világ eljövételét várták és tudták, hogy a népellenes uralmat csak katonai erővel lehet megtörni. Vargas a hadseregben gyorsan emelkedett és nagy karriert futott le. Kötő szervező volt és ezt az érdemét az állam igyekezett minden módon honorálni. Egészen a tábornoki rangig vitte fel. Közben gazdasági tanulmányokkal is foglalkozott, maga is több szakmunkát és röpiratot írt, amelyekben azt fejtette ki a többi között, hogy a brazil hadsereg csak olyan kormányrendszert támogathat, amely a nép széles rétegeire támaszkodó szociális gazdaságpolitikát folytat. Mindez nem volt megrész ujdonság abban a hadseregben, amely emberemlékezet óta politizált és rendszereket bukattott. A hadügyminiszterrel támadt éles ellentétei miatt 1922-ben kivált a hadseregből és politikai pártot alakított. Braziliát ebben az időben az u. n. konzervatív köztársasági párt kormányozta. Az akkori elnök, Washington Luiz is ebből a pártból került ki. Vargas megalakítja az u. n. liberális szövetséget. A választásokon aratott jelentős győzelem a képviselőházban számottevő képviselőihez juttatja a szövetséget; a szövetség kitűnően harcol, programjára ezekre esküsznek s táboraiban van a mezőgazdasági népszerűség, amely a liberális párttól reméli sorsa javulását és munkája megbecsülését.

Braziliában természetesen mások a viszonyok, mint Európában, más a veremlékezet és mások a politikai erkölcsök is. Így nem csoda, ha Vargasék katonai államcsinyt kísérnek meg céljaik elérésére. Az államcsiny teljesen nem sikerül, annyit azonban mindenesetre elérnek, hogy Vargas bekerül a kormányba, ahol a pénzügyminiszteri tárcával vélik leszerelni. Később, hogy jóindulatát és tábora támogatását biztosítsák, Luiz elnök kinevezi szülőföldjére, Rio Grande de Sul állam elnökévé. Ez további lépést jelent a hatalom és a reformtervek megvalósítása felé. 1930-ban, amikor Luiz elnökségének ideje lejár Rio Grande de Sul Getulio Vargast jelöli az elnökségre. Vargas, noha mellette sorakozott fel a huszonkét szövetséges állam lakóinak többsége, mellette a szokásjog, hogy a két legnagyobb állam, Sao Paulo és Rio Grande felváltva tölti be az elnöki állást, — a választáson vereséget szenvedett. Csakhamar nyilvánvaló

lett, hogy az ellenpárt vezére, Julio Prestes érdekében meghamisította a választási eredményt s így akarta elűzni Vargast és tábora a győzelemtől. A liberális szövetség kiadja a jelszót, hogy Prestes nem kerülhet hatalomra. Véres polgárháború tör ki, amely Vargas győzelmével végződött. Vargas 1930 októberében Brazília elnöke lett. Végre tehát itt volt az alkalom az ígéretek, programok és tervek beváltására.

Az általános várakozásnak a csupa-tetterő, csupa-lendület ember csakhamar megfelelt. Politikai téren békét teremt, a kommunizmust, amelynek főtámogatója ellentele, Prestes doktor volt, erővel kézbe elfojtja, átszervezi a hadsereget, rendbehozza az államháztartást széleskörű választójogot hoz be, átszervezi a termelést iparosítja az országot, javítja az állattenyésztést, felszabadítja a kamatrabszolgaság alól a mezőgazdaságot, szigorú intézkedéseivel megoldja az örök brazil problémát, a kávé árának kérdését, stb. Az 1934-ben összeült szövetségi parlament hálából új alkotmányt fogad el, amely lehetővé teszi Vargas elnöknek további négy évre az elnöki méltóságban való megmaradását. Ezt a négy esztendő is jól használta fel, továbbépítette szociális reformterveit és Brazília gazdasági és politikai jólétének és békéjének alapjait. A négy év most járt volna le. Vargas azonban nem várta be, amíg újabb harcokat idéz fel az elnökválasztás tavaly, 1937 novemberében proklamálta az új rendi államot, amely csaknem hajszálra másolata a portugáliai Salazar-rendszernek. Az új alkotmány megszövegezésével az elnök legmeghittebb tanácsadóját, a fiatal Campos Franciscot bízta meg, aki modern „tekinthető demokráciát” öntött paragrafusokba. Az új alkotmány szerint az államfőt hétévenként népszavazás választja; a kormány csak az államfőnek felelős; az államélet hordozói a nemzetgyűlés és a rendi kamara; az új alkotmány kötelezővé teszi a vallásoktatást az iskolákban, a lelki gondozást a hadseregben, az állami közházakban és otthonokban. A társadalom legfontosabb alappilléreinek az alkotmány a családot deklarálja. A házasságot felbonthatatlannak nyilvánítja. Mindezzel a berendezéssel Brazília azoknak az államoknak a számát gyarapítja, amelyek kimondottan a pápai körlevelek alapján keresztény hivatásrendi társadalmat és gazdálkodást akarnak teremteni.

Mióta Brazília rendi állam, Dél-Amerika e legnagyobb szövetséges államában rend és nyugalom honol és a munkát méltó hely illeti meg a nemzet életében. A legutóbbi államcsiny amikor Vargas és rendszere ellen támadt, végeredményben ezeket az eredményeket akarta megsemmisíteni, hogy személyi hiúságoknak, német mintára működő pártsoportoknak, a nemzeti szocialista zöldrengéseknek, az u. n. integrálistáknak kénye-kedvére bizza a nagy nehézségek árán felépített és újjászervezett brazil köztársaságot. Mások hónapokig tartó polgárháború követett egy ilyen kísérletet: most mindössze huszonnégy óráig tartott a felkelés. Ami azt mutatja, hogy a kártékony és haszontalan puccsoknak már Braziliában sincs nagy árfolyamuk. Különösen nincs olyan nagyszabású reformkísérlet után, amelyet a vargasi rendszer fejlesztett ki Braziliában.

Első kép a brazilai forradalomból az elfogott forradalmárokat bekisérik.

IDŐK SODRÁBAN

Salazar nyomán

Írta: Rády Elemér

A magyar politikai élet vezetését néhány nappal ezelőtt egy olyan férfiú vette át, aki új színt, új hangot jelent a magyarországi közéletben és új meglátásokat hozott magával. Imrédy Bélát, az új magyar miniszterelnököt az egész világsajtó úgy köszöntötte, mint a mai európai közélet egyik legértékesebb, sok tudással, nagy államférfiúi képességekkel megáldott politikust. Az amerikai sajtó az erős emberről ír, az angol sajtó s főleg a Cityhez közelálló körök a kiváló közgazdászt köszöntik a cikkekben elvéve utalás történik egy másik nagy államférfire is, akivel Imrédy Bélában a kívülről, messziről szemlélő is sok rokonnást talál. Ez a nagy államférfi korunk nagy katolikus politikusa, Salazar, a portugál rendiállam megteremtője.

Salazarról már néhány cikkben írtam a Magyar Lapok hasábjain, rámutattam arra a csodálatos alkotómunkára, amellyel sikerült országát a már-már anarchiába hűlött zűrzavarból kiemelnie s megalkotnia azt az állami típust, amely a legközelebb áll valamennyi modern államforma közül ahhoz, amelyet a Quadragesimo Anno körvonalaz. Salazar a katolikus állambölcseletet akarta a gyakorlati élet síkján megvalósítani s ma már szinte világnézeti különbség nélkül megállapítják, hogy ennek a mérhetetlenül nagy feladatnak a megoldása sikerült.

Salazar és Imrédy Béla programja és egyénisége között számtalan rokonnást találhatunk. Kétségtelen, hogy Imrédy, mint katolikus államférfi tanulmányozta Salazar államépítést, de vitán felül áll, hogy ez új magyar miniszterelnök nem csak utánózni akar, sőt talán éppen azt nem akarja, hanem az államvezetés erkölcsi és világnézeti alapja azonos mindkét államférfinél és ezért tapasztalható vonalvezetésükben is rokonság. Imrédy Béla magyar államépítési programot adott képviselőházi bemutatkozó beszédében, de minden nemzeti építő-programnak végeredményben meg van a közös erkölcsi alapja, mindegyik mögött ott állanak a nagy erkölcsi igazságok s csak az a nemzeti program időálló, amely ezekre az alapokra épül.

A két államférfi között három pontban találunk lényeges rokonnást: mindkettő a számok világából került a politika előterébe, mindkettő mélyesges hittel, átélt katolicizmussal telített és végül mindkettő társadalomszemlélete a nemzetet mint szerves egységet fogja fel s szakít a liberális társadalomszemlélet deszorgánikus módszereivel.

Salazar számtantánár volt s az országépítést a pénzügyek rendezésével kezdte el. Imrédy Béla a pénzügyvilágban kezdte el pályáját s azokhoz a kevesekhez tartozik, akik tudásukkal, szakértelmükkel a magyar középosztályból ebbe a külön kasztot alkotó kapitalizmusba törtek be s így mintegy előőrse volt az új magyar értelmiségnek. Aki végig olvasta Imrédy Béla programbeszédét, meggyőződhetett, hogy ez a kiváló gazdaságpolitikus szintén az ország gazdasági strukturájának a megreformálásával és megerősítésével akarja elérni céljait. Ez a gazdaságpolitikus azonban nem a liberális pénzügyi szakember doktrínér szemléletével ítéli meg a tennivalókat, hanem párosul nála a szaktudással a modern szociális ember világszemlélete is. A gazdasági életet már nem csak kevesek jólétére akarja felépíteni, hanem, aki a társadalmat mint szerves egységet fogja fel s így egyaránt gondol a nagyokra és azokra a névtelen milliókra, akiknek jóléte nélkül törvényszerűleg megindul a társadalmi organizmus bomlása.

A miniszterelnök programbeszédében három világnézeti pillérré építette fel programját.

Ez a világnézet „a nemzetet, mint a generációk egységét fogja fel, összekapcsolja a múltat, a jelenet és a jövőt és célkitűzésében nem a jelen szempontjait, hanem a jövő érdekeit és a multnak tartozó tisztelet az irányadó.” Ez az egyik pillér. A másik, hogy „a társadalmat, mint szerves egészet fogja fel, tehát egy hierarchikus társadalomnak a képe lebeg a szemem előtt, nem kacérkodik hamis egyenlőségi képzetekkel, hanem ismeri azokat a különbségeket, amelyek a természet erejénél fogva állnak elő. Ennek a hierarchiának természetesen az örök értékek csillagzatai szerint kell igazodni és azt a helyet, amelyet a nemzet valamely tagja ebben a hierarchiában elfoglal, az szabja meg, hogy köteleességét mennyire teljesítette a nemzet iránt és milyen hasznos tagja tud lenni a társadalomnak.” A harmadik pillér a nemzet testi és lelki tulajdonságainak a felismerése s az az igazság, hogy a nemzet életében is a léleknek kell uralkodnia, a nemzeti organizációnak pedig mint alapsejten a családon kell uralkodnia.

Ebben a programban benne van a katolikus államvezetés bölcseleti magja. Ugyanezt akarta és tette Salazar is, amikor a széthulló Portugáliát jelentős európai állammá tette s ugyanezen az alapon indult el Imrédy Béla is.

A keresztény politika erkölcsi igazságai azonban csak úgy realizálódhatnak, ha a gyakorlatban hozzásimulnak a kor és a hely igényeihez. A középkorban ugyanezeket az elveket más módszerrel kellett megvalósítani, mint mondjuk a liberalizmus korában s ma más módszerekre van szükség, mint a liberalizmus idején. És más módszerekre van szükség minden nemzetenél, mert mindenütt más és más a történelmi fejlődés, mások a vérségi, érzelmi és természeti adottságok. Salazar az Új Portugáliát úgy alkotta meg, hogy az a kor és a portugál lélek követelményeinek is megfelelt s most Imrédy Béla egy új, a magyar léleknek és a korsellemnek megfelelő országépítésre vállalkozott.

Látja, hogy korunk két vezető gondolata a szociális igazságosság érvényesítése, amelynek nem rideg principiumként kell megjelennie, hanem a szociális szeretet köntösében és a népesség, amely egyre erősebben jelentkezik minden nép életében. Ez a két gondolat párosulva a szabadság és rend magasabb szintézisével az a koráramlat, amellyel a magyar népi lelket meg kell termékenyíteni. „Minden nemzedék — mondja — új színezést ad a nemzeti léleknek és a mi nemzedékünknek az a feladata, hogy a nemzet örök lelkének kialakul-

O, EN IFJUSÁGOM

Évek kapujában
nagyszomorun nézem,
mint tűnik el lassan
kedves-szép vendégem:
drága ifjuságom!

Meg-megfordul ő is,
integtet még vissza,
azután a távol
egészen hejszsa,
mint a fényt az éjjel.

Szép ifjuság... Elment,
mótyogja a bánat,
s nekidőlök sirva
a kaputálfának.
O én ifjuságom!

BARADLAI ALBERT.

Aki okos **SELYEMMEL** varr

Vásároljon

Gütermann varróselymet

mert rugalmas, szintartó
és nem szakad.

FIGYELJEN A GYÁRI VÉDJEJEGYRE,
A SAKKTABLARA.

LANGYOS VIZBEN NEUTRÁLIS
SZAPPANNAL MOSHATÓ

lásához új és olyan nagy kontribúcióval járuljon, amely talán kevés nemzedéknek adatott meg előttünk.” Így olvadnak be az új programba a korigények a speciális magyar színezéssel s így épül ki azután az a nagy program, amelyről a külföldi sajtó is azt írja, hogy a mai magyar élethivatásnak olyan szerves végig-gondolását jelenti, amelyhez hasonló rendszerességet a magyar társadalom még alig tapasztalt.

A gyakorlati program alaptétele, hogy a nemzet a családon épül fel, tehát mindennek előtt ezt kell megerősíteni. Ezt a célt hivatott szolgálni a bejelentett tervek közül a családi munkabér bevezetése, az örökösödési és adójog reformja és az intézményes család- és gyermekvédelem. A további terv a családok nagy összességében a nemzetben a közösség tudatának a kiépítése. Ezt szolgálja mindennek előtt az egész társadalomnak a kamarák-szerűnti átépítése, a hivatásérzés elmélyítése, ezt szolgálja az olasz Dopolavoro és a német Kraft durch Freude mintájára a munkás szabadidő-mozgalom megteremtése, a földművelők-politika és telepítés ütemének a meggyorsítása, a munkaközvetítés államosítása és nem utolsósorban az ifjúság kötelező munkaszolgálatának a bevezetése, hogy „az intelligencia ifjúsága megismerje a munkás és földművelő ifjúság lelkiségét s így megtörténhessék az a kézfogás, amely egymás megbecsülésére, ezen keresztül kölcsönös lelkigazdagodásra vezet.”

Csak néhány vonásban jellemeztem ezt a nagyszabású programot. Aki ismeri a mai Európa vezérlő eszméit, lehetetlen, hogy meg ne érezze a lelkirokonságot Salazar és Imrédy között. De talán a legjobban jellemezhető a két államférfi közötti hasonlóság azzal a mély katolicizmussal, amely mindkettőjüket áthatja. Salazar vallásosságáról sokat beszéltek és írtak, de kevesen tudják, hogy mennyire töretlen Imrédy útja az egykori piarista diáktól — az eucharisztikus kongresszus ünnepi szónokáig. Imrédyvel a fiatal katolikus nemzedéknek az a típusa került egy ország élére, amely minden problémát igyekszik beagyni a hit mély és örök alapjaiba. És talán ez a legbiztosabb ígéret, hogy munkája egyetemes emberi szempontból is időálló lesz.

* Az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz abszolút megbízható hashajtó, amelynek hatása igen kellemes. Kérdezze meg orvosát.

Színes pósta

*

Nagynémetország lakosainak felekezeti megoszlása. Berlinből jelentik: Egy egyházi lap tudósító most közöl első ízben számadatokat Nagynémetország lakosainak felekezeti megoszlásáról. Ausztria beolvadása következtében a németországi katolikusok száma 21 millióról kerekén 27 millióra emelkedett. Az evangélikus egyházhoz tartozó németek száma 11 millió. A katolikus főpáság a két ország egyesülése után két érsekkel és négy püspökkel gyarapodott. Nagynémetországban jelenleg nyolc katolikus érsek és huszonkét katolikus püspök van.

†

Van már babselyem is. Tokióból jelentik Rhohei Inuje híres japán vegyész a tokiói vegyészeti társaság Fuzsi-diját nyerte, nagy horderejű felfedezésével. Inujenek sikerült szójababból műselymet készíteni. A gyártási eljárás részleteit szigorúan titkolják, csak annyit lehet tudni, hogy főként a szójabab fehérjetartalmát használja fel. A „babselyem” nagyon könnyű, lágy és meleg kelme; könnyen festhető, nagyon tartós és oly olcsó, hogy egy ruha anyagát már 130—150 leiert elő lehet állítani.

✂

Bukott szociáldemokrata képviselők segélyegylete. Londonból jelentik: A queenslandi parlament szociáldemokrata pártja megalapította a „bukott képviselők segélyegyletét”. A tagok heti száz leít fizetnek; az egybegyűlt összegből az új választásokon kibukott volt szociálista képviselőket támogatják mindaddig, amíg más munkát nem kapnak.

✂

Jaj a pletykának a pápuáknál! Londonból írják: Sir Hubert Murray, Pápu kormányzója jelenti, hogy Abau kerület benszültötteinek tanácsa törvényt hozott, amely szerint, „ha két vagy több nő pletykázáson érnek tetten, az összes résztvevők azonnal letartóztatandók és legalább kéthavi fogsággal büntetendők”. A kormányzó jelentésében hozzátesszi, hogy a pápuai benszültöttek kimondhatatlanul gyűlölik a böbeszűdésűt és nem ritka eset, hogy az üres fecsegőket és pletykázókat agyonütik. „Nem tagadhatom meg rokonszenves megértésemet ettől az eljárástól, amelyet mi, európaiak is követhetnénk”, mondja az őszintehangú jelentés.

✂

Majomháború Gibraltárban. Londonból jelentik: Gibraltár szikláit véres majomháború festette pirosra. „Wilfred”, az Északafrikából hozott hatalmas himmajom, megtámadta a benszültöt vezérmajmot és Gibraltár többi majmai szintén beavatkoztak a harcba. A negyven percig tartó elkeseredett küzdelemben Wilfred olyan súlyosan megsebesült, hogy egy angol tiszt kénytelen volt ingalomból agyonlőni. A gibraltári majomeszda jelenleg kilenc darabból áll. Fenntartásához régi angol katonababona fűződik, amely szerint Gibraltár addig marad az angolok birtokában, amíg majmok lesznek a gibraltári sziklákon.

✂

Ahol nincs autó, ott baleset sincs. Londonból jelentik: Angliában 1937-ben 6633 személy vesztette életét és 226.402 sebesült meg közlekedési balesetek során. Anglia egyetlen része, ahol a múlt évben nem történt egyetlen közlekedési baleset sem, a Scilly sziget, az angol virágtenyésztés központja volt, ahol egyáltalán nincsenek gépkocsik.

✂

Kerestetik 2400 menyasszony. Tokióból jelentik: A mandzsuriai japán kivándorlók szövetsége a japán lapok házassági rovatában közölt hirdetésében 2400 menyasszonyt keres mandzsuriai ifjú japán telepesek számára. A legutóbb Mandzsuriaiba érkezett 13.500 japán kivándorló közül pontosan 2400 nőllen.

Sztalin a kommunista forradalom legnagyobb haszonélvezője

Megindult a bomlás folyamata, írja a Journal de Genève

Genf, május hó. A „Journal de Genève”-ben hosszabb cikkben számol be Theodore Aubert, a jelenlegi orosz állapotokról. A cikkíró több mint másfél évtized óta irányítója a Genfben székelő nemzetközi egyesülésnek, amely a III. internationale leküzdésére alakult s e minőségében egyik legalaposabb ismerője az oroszországi állapotoknak és a titokzatos orosz léleknek.

Sorra ítélik el és végzik ki az orosz forradalom régi és új vezetőszemélyeit, katonákat, párt-

is, hogy irigylik, figyelik és... bírálják. Titokba burkolt életét mind többen kezdik ismerni, mind inkább növekszik azok száma, akik világosan látják az orosz birodalom rettenetes nyomorúságát s érzik azt a mérhetetlen gyűlöletet, mely a rendszerrel szemben megnyilvánul. Ki hisz még „a szocialista építőmunka” sikerében? 15 év óta, húsz év óta hajtogatják az unalomig, hogy

„holnapra megvalósul” a „bolsevista parádicsom”, a valóság azonban nem egyéb, mint nyomorúság és elnyomatás.

Sztalin is érzi a mindenünnen lassan, de elnállhatatlanul jelentkező néma tiltakozást, amely fokozatosan nehezedik a rendszerre. Bűnbakot keres; mindenütt Trockij alakját véli látni, a régi forradalmárok közül az egyetlen, aki haragja elől megmenekült.

Ez a nagy, általános félelem bénít meg mindent, tart rettegésben mindenkit, Sztalintól kezdve a legkisebb párttagig. Senki sem mer határozni. Hiszen

senki sem tudja, hogy a kiadott parancs, rendelkezés után nem következik-e a letartóztatás és kiváttatás. Mindenütt hemzsegek az árulók, a spiclik, a pártban és egyebütt mindenki gyanakszik egymásra.

Egy kommunista, akinek sikerült elmenekülnie, a pártvezetőséget ketrechez hasonlítja, melyben fenevadak marcangolják egymást. A birodalom ezotális és gazdasági életének megbénulásaért „természetesen” nem Sztalin a felelős; nem ő, hanem a tisztviselők, az üzemvezetők tizezrei, akik szabotázással, forradalmi összeesküvéssel akarják tönkretenni a rendszert. A terror, az árulás tobzódásának közepette

csak azok nem vesztik el a bátorságukat, akik Istent szolgálják. Lenin mondta, hogy a vallás és a kommunizmus kizárják egymást.

Nos, ha a kommunista pokolban az emberek lelkéből nem vezetett ki a vallás, ez a martírok vérével előkészített győzelem jele. Jóslni nem lehet. De tényként megállapítható, hogy a kommunista pártban megindult a bomlás folyamata, Lenin alatt a kommunista párt egységes volt, de mert hajtőereje a gyűlölet és a terror volt, csak rombolni tudott, de nem építeni. Ugyanaz a gyűlölet és a terror fordult most ellene és a párt ma önön vérével festi be magát. Minden rendszer benső hibái miatt bukik meg, tanítja a történelem a szovjet így fejezi be pályafutását, de azon a napon nemcsak az orosz nép szabadul fel, hanem a világ valamennyi nemzete is.

Sztalin

embereket, vezetőmérnököket. Miben rejlik az európai szellemnek annyira érthetetlen események magyarázata? — kérdi Aubert. Ha igaz,

hogy Lenin jelentette a győzelmes forradalmat, úgy Sztalin jelképezi a már megszervezett nyereszkes kommunista revolúciót.

Lenin és munkatársai a forradalom emészte tüzetől megszálloítottak voltak, akik kommunista bálványért feláldoztak mindent, harcot hirdetve a kereszténység örök igazságai ellen. A tagadásból merítették gögijüket s elég hatalmasaknak érezték magukat, hogy az anyag imádatával megváltoztassák a világ arcát, elvesseék az erkölcsi parancsokat, a történelem nagy tanulságait s a szépséget. A szenvedő millióknak földi paradicsomot ígértek, de ezt szenvedés, gyűlölet és terror árán akarták megvalósítani.

A tatáros külsejű Lenin el tudta fogadtatni pártjával azt a rendszert, mely közelebb állt a kapitalizmushoz, mint a kollektivismushoz. Leninnek mindenki engedelmességet, mert tudták, hogy nélküle nem győzött volna a bolsevik forradalom. A korlátlan hatalmu

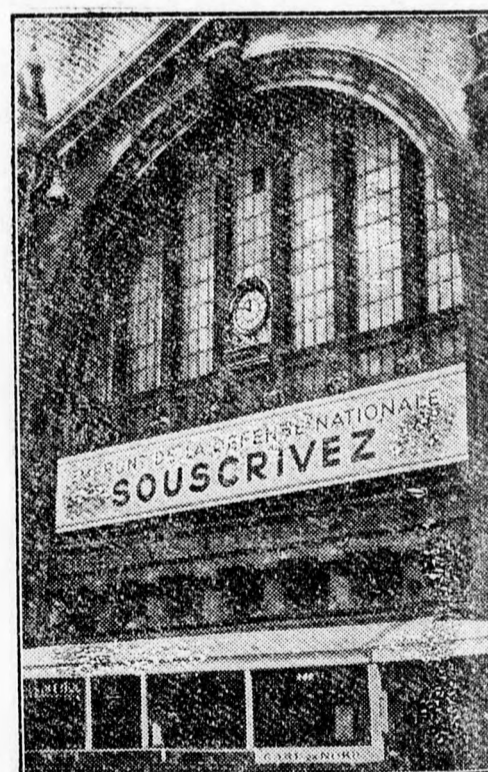
Lenin tartott Sztalintól és mégis halála után Sztalin került hatalomra, féltetve Trockijt, Sztalin első és legnagyobb haszonélvezője a vörös forradalomnak.

Könyörtelen, mint Lenin, de ravaszabb s inkább a hatalom utáni vágy ég lelkében, mint a forradalmi érzés. Megszervezte a forradalmat, mely már nem a 100 százalékos kommunizmus, sem az osztály nélküli társadalom. Minderről már nincs szó, hanem a kommunista pártból, Sztalin uralmának, terrorjának biztos alapjáról.

Minden az államé, minden alá van vetve az állam vezetőjének: ipar, kereskedelem, mezőgazdaság és a — lelkek. Az első öt éves terv roppant méretű igazgatási szervezetet termelt ki. A tervet nagy lelkesedéssel fogadták, de amilyen mértékben derült ki az eredményekről, hogy azok csak látszateredmények, úgy csökkent a lelkesedés. Nagyszabású munkákba fogtak, de ugyanakkor hiányzott a kenyér, a ruha, a cipő s a mérhetetlen birodalom gyógyszer, stb. nélkül maradt. Az öt éves terv az elvtársak tizezrét juttatta álláshoz, következésképp az igazgatás gépezetében

az egymáshoz nem illő kerek akadoztak, mindenütt tombolt a hozzá nem értés és az ostobaság.

Sebaj! Az első tervet követte a második, a harmadik, miközben mérhetetlen értékű természeti kincsek mentek veszendőbe. Lenin alatt a kommunista párt forradalmi lelkesedéstől égett, Sztalin alatt nem egyéb, mint munkaközvetítő hivatal. Soha ilyen történetet a hatalomért és az állásokért. Mindezzel tisztában Sztalin, de azzal

Párizsban, illetve egész Franciaországban nagy agitáció folyik a nemzetvédelmi kölcsön érdekében. Képünk a párizsi északi pályaudvar homlokzatán hatalmas plakátot terjesztettek ki, amelyen a nemzetvédelmi kölcsön jegyzésére hívják fel az érdeklődést.

Beszélgetés „Jó Sassal“ a vadnyugat festőjével, aki Munkácsy tanítványa volt

Budapest, május hó.

Egyeneskarimájú cowboy-kalapban, fűgén, mosolyogva jött elém a Hungária nagyszálló halljában „Jó Sas“, Amerika leghíresebb történelmi festője, aki megörökítette az utolsó nagyfőnökök képét, a cowboyok életét és azt a mozgalmas kort, amely az új földrész történelmét jelenti a fehér ember számára. Kék szemű gyerekesen csillog, arca üde-piros, de haja hófehér. Hatvanhétéves. Polgári neve Robert Lindneux, „Jó Sas“-nak a szuiuindianok neveztek, amikor fényes ceremóniával tiszteletbeli nagyfőnöknek választották. Öreg ember? Ezt csak évei számai után lehetne állítani, mert ma is úgy kezel a lassót, mint legénykorában, amikor tizenegy évig folytatta a cowboyok kemény, veszedelmes életét. Ujján mexikói ezüst kigógyűrűt visel, kékeszöld türkisszel. Ennek külön története van.

— Arizona sivatagjában lovagoltam egyszer, amikor észrevettem, hogy szerencsétlenül járt indián fekszik az ösvényen. Lovam megtorpant, valamelyik sivatagi kutya ürege előtt, lovasát levetette és elszaladt. Az indián súlyos lábtöréssel feküdt a kövek között és ha nem jövök, talán el is pusztul. Lábára kötést hevenyésztem, azután lasszóval elfogtam a lovat. Félnap utazás után sikerült az indiánt orvoskére juttatnom. Hálából készítette a gyűrűt, amely az indiánok felfogása szerint, minden bajtól megvédi.

Ezt mondja „Jó Sas“ és hangsúlyozza, hogy az indiánok a leghálásabb emberek a világon. Megkérdeztem, ismerte-e az indián korok legendás hőseit, Buffalo Billt?

— Hogyne, igen jó barátom volt — feleli Mr. Lindneux. — William Frederick Cody volt a neve, a legpompásabb férfi, akit valaha ismertem. Szinte ma is látom hatalmas termetét, szúrós, tisztá szemét, dús kecskeszakállát, őszbevegyülő, hosszú haját... Az volt ám legény a talpán! 1867-ben építették a Kansas—Pacific-vasutat, 1200 munkás dolgozott és ezeknek ellátása óriási nehézségekbe ütközött. A vasútépítők akkor szerződést kötöttek Buffalo Billlel, hogy naponta tizenkét bölényt szállít a kantinek számára. Buffalo Bill barátom remekül eleget tett a megbízatásnak, a vasútépítés ideje alatt ötezer bölényt hozott terütekre. Őrdögös vadász volt. Idősebb korában sokszor látogattam híres „cowboy-show“-ját, ahol a közhírség páratlan mutatványaiban gyönyörködött. Előtte egy indián lovagolt, üveggömböket dobott fel és Buffalo Bill csodálatos pontossággal puffantotta le a gömböket, lóhátról, csak úgy kapásból. Képes volt egyszuszra kinyitni a lovaglósizmájába töltött whiskyt vagy bort, de az ital meg sem látszott rajta. Halála előtt egy évvel, 1916-ban, lerajzoltam és vázlataim alapján megfestettem lovasképét, amellyel elnyertem egy tizezerdolláros díjat és megkaptam a szuiuindianok tiszteletbeli nagyfőnökének címét.

Mutatja a festményről készült fényképet. A török szultántól kapott arabs ménen. VII. Edward angol király által ajándékozott díszes nyeregben ülve látom Buffalo Bill alakját, gyermekkorunk irigyletét, viselőjét annak a névnek, amelyet legtöbbször emlegettünk diákéveinkben.

Kutyalakoma

az új szuiuindian tiszteletére

Ezt a festményt Mr. Lindneux megmutatta az oglalla-szuiuindianoknak. Dél-Dakotában az indiánok akkor még nem láttak sem festményt, sem fényképet és nem tudták megérteni, mi kép jöhetett közéjük Buffalo Bill. Végigtapogatták a vásznat és az volt a nézetük, hogy a fehér ember odavarazsolta Buffalo Bill lel-

két, tehát „vakanda“, vagyis nagyvarázsló. Ez a felfedezés olyan tiszteletet keltett, hogy nyomban elhatározták, megválasztják tiszteletbeli nagyfőnöknek. Négy óráig tartó pompás szertartás közben felvették Mr. Lindneuxt az oglalla-sziuk törzsébe és megtették nagyfőnöknek Itcha tomka Wamble Waste nape u Wicituwa, vagyis „a jó sas, aki kezével fest“ névvel. A ceremóniát végeztével „Foltos Hód“ nagyfőnök kutyasüllyel kintlta meg „Jó Sas“-t. Ez a legnagyobb megtiszteltetés. Ha az indián valakit ki akar tüntetni, feláldozza érte legkedvesebb kutyáját.

Mr. Lindneux már gyermekkorában festgetett és tanulmányai folytatására Európába került. Szülei korán elhaltak, szűkös keresetéből tengette életét. Járt Düsseldorfban, Münchenben, Párizsban, az utóbbi helyen két évig a mi Munkácsyok tanítványa volt. A honvágy ismét visszavitte Amerikába. Tehergőzősön utazott, marhaápoló volt a hajón és nevetve mondja, hogy kapott bizony elég verést. Amerikában indiánokat akart festeni, cowboyokat és alakokat keresett későbbi híres történelmi vásznai számára. Belátta, hogy néhány napos kirándulásokkal célt nem ér, meg kell ismernie az indiánok, cowboyok, trapperek életét. Pénze nem volt, beállt tehát közéjük. Denverben, Coloradoban ütötte fel a tanyáját, vadászokhoz csatlakozott, trapperekhez. Negyven évig élte ezt a kalandos életet. Brit-Columbiától Mexikóig mindenütt megfordult. Volt cowboy-trapper, erdész, bányász, adószedő és közben festgetett. Csodálatos képeit mutatja és szerényen megjegyzi:

— Nem vagyok nagy festő, de azt mindenki megállapíthatja, hogy alakjaim élnek, tökéletesen korhűek, a legkisebb részletekig. Megdöbbenően realizáljuk a kép, amelyet

Mr. Lindneux ecsetvonásai az országház Arpád-képén

Az indiánok! Napokig elhallgatnám az érdekes történeteket, amelyeket „Jó Sas“ rólok beszél. Észak-Amerikában ötvenkét indián „nemzet“ van, ötszáz indián nyelv. A rezervációkban most már az iskolákban tanítják az indián nyelveket, az ősi kultúrát, amelyet régi fényében visszaállítani az újabb nemzedék már nem képes. A varjú-indiánok, a csajenek, sziuk, navahók egy-egy darabját őrzik Amerika elveszett történelmének. Az ő életükön kívül különösen érdeklő a festő a fehér honfoglalók kora. Az egyik képen tömegjeleneteket látok: a nagy „run“ versenytüfását, amelyet az

indiánoktól „átengedett“ területek elfoglalására 1898 április 22-én rendeztek. Páratlan történelmi tanulmányok voltak szűkségesek a hatalmas vászon megfestésére. Nem csoda, hogy az amerikai múzeumok, egyetemek súlyos dollárokkal megfizették, keresett festője Mr. Lindneux. Ő fogja megfesteni egyébként az „Oklahoma Indian Museum“ freskóit is. Ez a hatalmas múzeum tízmillió dollárba fog kerülni. Mr. Lindneux festette Pershing tábornok díjnyertes portréját is, amelyet a szövetségi kormány vett meg.

Mr. Lindneux európai úton van. Látogajja egyes országokban a „cowboy-club“-okat, ezeket a romantikus ifjúsági egyesületeket, ahol a fiúk lasszóvetést gyakorolnak, indián szokásokat és példaképük a rettenhetetlen Buffalo Bill. A müncheni cowboy-club-ban említették, hogy Magyarországon is van egy kis „indian“ társaság, amely nyaraként az egyik dunai szigeten táboroz Baktay Ervin dr vezetésével.

— Ezeket jöttem meglátogatni — mondja Mr. Lindneux — és Munkácsy hatalmas történelmi vásznát, amelyen én is dolgoztam.

Már meg is nézte a magyar parlament előcsarnokában az óriási Arpád-képet, amelynek mellékalakjait, Munkácsy tanítványaival együtt, ő is festette. Büszkén mondja:

— Sokat tanultam mesteremtől, főleg erőt és drámaiságot. Korának egyik legszebb embere és legnagyobb festője volt.

„Jó Sas“ élményei valóban páratlanok. A legnagyobb párizsi könyvkiadó-cég szerződést kötött vele élettörténete megírására. És éppen Budapestre érkezett az egyik angol filmvállalat levele, amelyben írják, hogy szerződöttni szeretnék szcenáriumok írására.

KOVRIK JÁNOS.

Gyermek szandál

árjegyzék

Fehér, barna, piros színben
chromfalppal

No. 19—20	Lei 130	No. 31—32	Lei 205
21—22	„ 145	33—34	„ 220
23—24	„ 155	35—36	„ 230
25—26	„ 170	37—38	„ 245
27—28	„ 180	39—40	„ 260
29—30	„ 195		

REICHARD

a téli vihartól meglepett gulyáról festett. Mondja, sok ilyen vihart megélt, körülötte csonttá fagyott a jószág a negyven fok alatti hidegben. Igen mozgalmas a Dél-Yutahban festett vadlovak jelenete, aztán a cowboyok párviadala a megvadult tehénnel. Indiánfőnök-portréi egy nemes népfaj erejét, kultúráját tükrözik vissza, különösen „Vörös Felhő“, „Amerikai Ló“ nagyfőnökök képei. A legszebb mégis a Bruce-canyonról készült festmény, amely tündéri vadregényes tájat ábrázol. Különös meszkősziklák lépcsőként haladó anyagokra emlékeztetnek, körülöttek magaslati fenyők zöldelnek és a szivárvány tündöklő színeiben úszik a párázó mélyvölgy.

Walter János

Isten képe a természetben

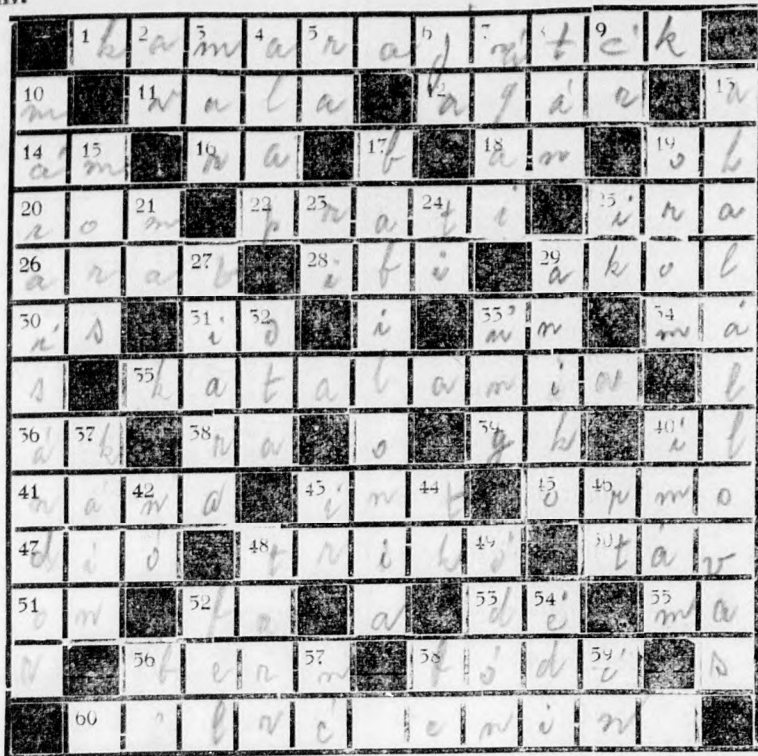
Újabb, bővített és átdolgozott kiadás,
sok képpel. Fűzve 110 lelt.

Ez a könyv nemcsak Isten létét bizonyítja, hanem azt is, mennyire valótlan az a tudatos félrevezetésnek szánt megállapítás, hogy a tudomány és vallás nem fér össze. Aki Walter János érdekes és végig élvezetes könyvét elolvassa, csakis arra a végső következtetésre juthat, hogy igazi tudomány nem képzelhető el vallásosság nélkül, mert minden a dolgok végső okára, Istenre mutat. Nem is szólva az emberi test és értelem csodálatos építményéről és hámulatos struktúrájáról, a legegyszerűbb fűszálban vagy a csillogó hópehelyben is ott látjuk ragyogni a teremítő Isten végtelen nagyságát.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

KERESZTREJTVÉNY

21. (312.) szám.

Beküldendő: Vízszintes: 1., 35., 60. Függőleges: 10., 13., 17.

Beküldési határidő: június 2.

Vízszintes sorok:

1 Intim, finom szindarab. 11 Volt, régiesen. 12 Kutya. 14 Kötőszó. 16 Rag. 18 Ném. prepozíció. 19 Felkiáltás. 20 Omladék. 22 Olasz romantikus költő. (1814—1884.) 25 Harag, latinul. 26 Az arató igéje. 28 Itt, latinul. 29 Juh-lak. 30 Kötőszó. 31 Olasz személyes névmás. 33 Az unalom igéje. 34 Ékes jelen. 35 Spanyolország egy része. 36 Többé. 38 Rag. 39 Chesterton keresztneveinek kezdőbetűi. 40 Francia személyes névmás. 41 Zola regénye. 43 Figyelmeztet. 45 Orom Arany Jánosnál. 47 Keményhéju gyümölcs. 48 Nyári inghelyettes. 50 Meesziég. 51 Fém. 52 Butoranyag. 53 Fonetikus német névelő. 55 Indulatszó. 56 Svájci város. 58 Árusítóhely. 60 Márai Sándor regénye.

Függőleges sorok:

2 Fordított képző. 3 A lóg igéje. 4 Fundamentum. 5 Rag. 6 Igen, németül. 7 A fának vannak. 8 Rövid talán. 9 Vérpálya. 10 Magyar író. 13 Híres Ady-vers címe. 15 Halál, latinul. 17 Ósrégi birodalom Elő-Ázsiában. 19 Hegycsúcs. 21 Nem tegnapi. 23 Sir. 24 Névmás. 25 Igevégződés. 27 Pá-

pai korona. 29 Női név. 32 Névtű. 33 Vármegye. 37 Az első gyilkos. 40 Arab előimádkozó. 42 Indulatszó. 43 Nemzet. 44 Magyar költő monogramma (1831—1881). 46 Részvénytársaság. 48 Fog a kezével. 49 Régies. 52 Igekötő. 54 Leány-név. 56 Allathang. 57 Felesége. 58 Igekötő. 59 Személyes névmás.

**19-ik számú keresztrejtvényünk helyes meg-
fejtése:**

Vízsz. 13. Adoral. 32. Costarica. 55 Abakus. Függ. 1. Martir. 16. Dalmatika. 37. Erebus.

Helyesen megfejtették: Sándor Gábor, Szeri Andor, Labud István, Csibi Lenke, Kiss Lajos, Mikoss Aladár, Rácz Lajos, Verébi Kató, Klank Jenő, Zonda Magda, Szabó Józsefné, Szimón Erzsébet, Papp Mózes, Varga Valéria, Buzás Imre, Pribék Imréné, Kovács Gizella, Makor Béla, P. Réthy Apollinár, Derzsy Zoltán, Fazekas Vera, Czumbel Antal, P. Haubenreich Károly, Medvés Margit, Lázár Béla, Fazekas Ede.

A jutalomkönyvet Klank Jenő plébános (Livada) nyerte, elküldöttük.

SZÍNHÁZ

**A THALIA ORADEAI VENDÉGSZEREP-
LESÉNEK MŰSORA:**

Vasárnap délután 3 órakor olcsó helyárrakkal: Jézusfaragó ember.

Vasárnap délután 6 órakor: **Sonja.** (Rendes helyárrakkal.)

Vasárnap este 9 órakor: **Sonja.** (Az operett együttes bucsu-előadása.)

Hétfő este 9 órakor: **Bors István.** (Hunyady Sándor legújabb, ragyogó vígjátéka. Főszereplők: Fényes Alice, Pál Magda, Szöllőssy Klári, Rajnai Elni, Beness Ilona, Nagy István, Tóth Elek, Kovács György, Mészáros Béla, Deésy Jenő, Lantos Béla, stb.)

Kedd este 9 órakor: **Bors István.**

Szerda este 9 órakor: **Az utolsó fórum.** (Matolcsy Andor izgalmas, nagyszerű színműve.)

Csütörtök este 9 órakor: **Az utolsó fórum.**

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap három előadást tart a színház. Délután 3 órakor olcsó helyárrakkal, Nyírő József gyönyörű havasi színjátéka a Jézusfaragó ember kerül színre, teljesen a bemutató előadás szerint, míg délután 6 órakor es este 9 órakor rendes helyárrakkal, a szezon legnagyobb operett sikere, a Sonja van műsoron. A vasárnap esti Sonja előadásával bucsuzik az operettgyűttes Oradea közönségétől.

— **Bors István — bemutató előadás hétfőn este.** Hétfőn este mutatja be színházunk Hunyady Sándor legújabb vígjátékát, a Bors István, a budapesti Vígyszínház nagyszerű ujdonságát. — **Bors István oradeai bemutatója** elé nagy érdeklődéssel tekint a városunk közönsége. A színházunk mindent elkövet, hogy a legtökéletesebb előadásban mutassa be Hunyady Sándor e nagyszerű ujdonságát és ha az olvasó megnézi a színházi műsorban a Bors István szereplőinek névsorát, láthatja, hogy a szerepeket a legjobb erőkre osztja a színház. Szabados Árpád rendezésében az

érdekes és stilszerű díszletek között, a legnagyobb premerek legjobb külsőségei között, nálunk is a kicételes siker jegyében fog lezajlani a legújabb Hunyady darab premierje. A Bors István hétfőn és kedden este van a színház műsorán, amely előadásokra jegyek elővételben már válthatók a színház pénztáránál az elővételi órákban.

— **Az utolsó fórum bemutatója — szerdán este.** Matolcsy Andor izgalmas, nagyszerű színműve, az Utolsó fórum a színház szerdán este bemutatására kerülő ujdónaga. Az ujdónag a szezon legnagyobb színpadi sikere volt, amit a legjobbban bizonyít az, hogy mindenütt szériás előadásokat ért meg. A 3 felvonásos 8 képből álló ujdonság főszereplői: Beness Ilona, Erényi Böske, Pál Magda, Szöllőssy Klári, Kovács György, Deésy Jenő, Nagy István, Lantos Béla, Perényi János, Szabados Árpád, Gulácsy Albert, stb. alakítják, míg a darabot Szabados Árpád rendezzi. Az utolsó fórum szerdán és csütörtökön este van műsoron.

— **Jegyek minden előadásra már válthatók a színház elővételi pénztáránál.**

Főtisztelendő Plébánia Hivatal

Tisztelettel értesitem az összes Főtisztelendő plébánia hivatalokat és más egyházi intézményeket, hogy férjem halála után nagymultu építési irodájának vezetését sajátmagam vettem át és azt férjem általánosan ismert, becsületes munka-szemléjében kipróbált szakembereimmel és tökéletes szakmai felszereléssel irányítom. Továbbra is elvállalok és végrehajtok mindentféle szakmába vágó munkát, ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tartozni. Megkeresésre, saját költségemen szakemberem a helyszínre utazik. További részletekért pártfogást kér

ÖZV BALINT DANIELNÉ

Oradea, Vasile Conta 20

Árcéhidetések

Adás-vétel

Fekete
férfi öltöny magasabb alakra eladó. Oradea, Str. Regele Carol II. 19 Chaura.

Eladó
egy világos hálószoba butor és egy motorke-rekppár. Cim: Oradea, Str. Treb. Laurian 13.

Eladó
egy szőlődaráló és mák daráló. Oradea, Strada Pasteur 37. szám.

Egy
modern gyermekkoesi eladó. Oradea, Str. T. Vladimirescu 19.

Alkalmi házvétel:
Olosig központban 2000 m² telkű többlakásos bérház 90.000 lei jövedelemmel 730.000 leiert sürgősen eladó. Oradea, Dr Sarkady ügyvéd, Regele Ferdinand 16.

Jókarban
levő női és férfi ruhák nagyméretűek eladók. Oradea, Parcul Alba-Iulia 1. szám.

Komplet!
tölgyfa háló olcsón eladó. Oradea, Str. Wilson No. 19. Érdeklődni délelőtt 9—11-g.

Fehér
gyermek vaságy és egy csolnakos Singer varró-gép eladó. Oradea, Str. Moldova 38. szám.

Veszek
aranyat, ezüstöt, briliánst. **Herbst** ékszer-áruház. Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Keleti szmirna
ebédlő szőnyeg olcsón eladó. Erdélyi, Oradea, Str. Regele Carol II. No. 29.

Különféle

Legforgalmasabb
ardeali fürdőhelyen elsőrendűen bevezetett üzemhez társat keresünk. Felvilágosítással szolgál dr Soós István ügyvéd, Oradea, Strada Sztaroveszky 17-a.

Nyaralók figyelmébe!
Olcsó szobák kaphatók a Félix-fürdői erdősz-lakban. Értekezni lehet ugyanott.

Borsec
fürdői villámban az elsőszezonban 50%-os kedvezményt adok. Értekezhetni: Kiss Endréné, Oradea, Str. 20 Aprilie No. 20.

Keresek
1 méter magas tükröt. Cim a kiadóban.

Lakás

Augusztus 1-ére
Olosigban 2 szobás lakást keres pontos fizető gyermektelen házaspár. Cim a kiadóban

Két
szoba, konyha, kamra kiadó a Katalin-telepi templom mellett. Oradea, Prága-u. Villany van.

Utcai
autorozott szoba kiadó Oradea, Nicolae Jigău utca 11. szám.

Három- és kétszobás
fürdőszobás lakások augusztus 1-re kiadók. Érdeklődni: Oradea, Oltenia-u. 2. szám.

Háromszobás
fürdőszobás utcai lakás augusztus 1-re kiadó, Oradea, Parcul Alba-Iulia 2. szám.

Két 1 szobás
konyhas lakás kiadó olcsón. Oradea, Strada Franceze 18.

2 szoba
konyha, mellékhelyiség azonnal kiadó. Oradea, Parcul Alba-Iulia 6.

Nagy
pincehelyiség kiadó. — Oradea, Str. Alexandru 13. szám.

3 vagy 2 szobás lakás
complett kiadó azonnal Oradea, Str. Principele Mihai 6.

Egy
és kétszobás lakás kiadó. Cim: Oradea, Str. Codrilor 11. szám.

Egy
utcai szoba, konyha, spázz kiadó. Oradea, N Zsiga 50. szám.

Oktatás

Láposy Erzsébet zenetanárnő
tanít kezdő, haladó és akadémista növendékeket. Oradea, Str. Simion Stefan No. 20.

Alkalmazás

Cukrász segéd
állást keres, vidékre is. Cim: Cofetarie Molnar, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand No. 26.

Felsőruha
varrónót keresek azonnalra. Oradea, Strada I. Ciordas 38.

Mindenes leányt
felveszek. Oradea, Str. Pasteur 45., Blaha Istváné.

Eladó

telkek, villa és magánházak részére a városban, Str. Moldovan 152, valamint Saldobadiu és Osorheiu községek határában kitűnő szántó, gyümölcsös és szőlő — kisebb parcellákban is, előnyös fizetési feltételek mellett. — Közvetlen tárgyalható vasárnap estig a tulajdonosnál **Oradeán, a Palace szállodában, azután URSZINY PÁL** mérnökkel, Str. Titulescu 6. sz.

Részült a Szent László-nyomda Rt. körtorgóipén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5